

CVETJE

z verlov

sv.

Franciška

časopis
za
naše verno ljudstvo
zlasti za ude
III. reda sv. Franciška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
izdaja
franciškanska provincija sv. Križa.

XXXVII. tečaj.

9.-10. zvezek.

V Ljubljani, 1920.

Ant. Slatnarjeva tiskarna v Kamniku.

Izhaja za nedoločen čas vsaki drugi mesec. Naročnina znaša za pol leta 8 K, za celo leto 16 K.

Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Poština plačana po pavšalu.

Vsebina 9.—10. zvezka:

	Stran		Stran
Te Deum laudamus	161	Lepo vedenje	185
Sv. Frančiška vzori, boji in zmage	165	Take so	187
Srebrni mašniški jubilej	167	Bodi svetloba	188
Bi-stvo in namen tretjega reda sv. Fran- čiška	168	Dopisi	190
Poduk za novince	172	Razgled po serafinskem svetu	191
Spoznavaj samega sebe	183	Zahvala za vslišano molitev	192
		Priporočilo v molitev	192

Prihodnji zvezek (11—12) bo razposlan do 10 novembra.

Na prošnjo v 7.—8. zv. Cv. je več zastalih naročnikov poravnalo naročnino; kateri je še niso, upamo, da jo še bodo. Zato smo ta zvezek še vsem **letošnjim** dolžnikom poslali, **lanskim** ga bomo, ko bodo poravnali naročnino. Prosimo pa vse, naj nam nihče ne šteje takega ravnanja v zlo, razmere so nas k temu prisilile.

Upravništvo Cvetja.

Književnost.

Dr. Gvido Rant: **Postanek sveta** na podlagi naravoslovja in Biblije. Ta 125 strani obsegajoča razprava je VI. in VII. zvezek v Mostarju izhajajočih knjižic zbirke „Savremena pitanja“. Namen ima dokazati, da si naravoslovje in Sv. Pismo glede začetka sveta ne nasprotujeta ter pojasnuje v ta namen nauk Sv. Pisma in sv. vere ter sedanje vede o postanku sveta. Spisana je za izobražene ljudi in stane 12 K. — Razprava se ozira na naj-novejša raziskovanja in moderno književnost in Slovenci moramo biti pisatelju hvaležni za njegov trud in delo, s katerim je obogatil našo književnost v stroki, ki je bila dosedaj zelo malo in le deloma obdelana. — Knjigo priporočamo zelo toplo vsem izobraženim; pa tudi manj izobraženi bodo našli v nji marsikaj zajemljivega in razumljivega n. pr. o soncu, zemlji, luni itd.

Vrt Marijin, češko spisal Julij Zeyer, poslovenil Marko Krajnc. V Mariboru 1920. Natisnila in založila tiskarna sv. Cirila. — Obsega XVI + 243 strani in stane 3 K 50 vin. s poštnino vred. V tej knjižici so v vzneseni pesniški besedi razne pobožne pravljice o Mariji in Jezusu toplo in vneto popisane; imajo namen vzbujati in netiti ljubezen do Marije. Knjiga je namenjena dekliškim zvezam in Marijinim družbam. — Beseda *sod* za *sodnji stol* je malo čudna za naše uho itd., pa bodo bravke misel uganile iz zveze. V drugem izdanju bo treba še tu in tam kaj popraviti. Priporočamo.

Priporočajte in širite Cvetje!

CVETJE

XXXVII. tečaj. V Ljubljani, september - oktober 1920. 9.-10. zvezek.

Te Deum laudamus . . .

Slavnostni govor na zlati maši prečastitega o. Placida Fabianija. — V Frančiškanski cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani dne 11. julija 1920 govoril dr. Mihael Opeka.

Predragi v Gospodu! Nikakor bi jaz ne imel poguma nastopiti danes v ti cerkvi, da govorim slavnostni govor ob zlati maši moža, katerega spoštuje in ljubi vsa verna Ljubljana, če ne bi poznal ponižne skromnosti tega moža in če ne bi bil prepričan, da moji častiti poslušavci veliko bolje vedó za delo in zasluge današnjega slavljenca, nego jih moj govor opisati zamore, tako da bodo lahko sproti dodajali iz svojega, kar bo manjkalo mojim besedam. Toda kaj govorim! Tvoja globoka ponižnost, častiti oče zlatomašnik, naj se ne plaši, in vi, v Gospodu dragi poslušavci, se nikarte pustiti zavesti v zmoto! Nisem prišel jaz danes na prižnico, da slavim zlatomašnika p. Placida, da pojem hvalo njemu in njegovemu delu v dobi petdesetih svečeniških let . . . Ne — marveč prišel sem, da po svojih skromnih močeh na ta prelepi dan poslavim najvišjega duhovnika Kristusa Gospoda, ki je zlatomašniku bogati delež njegove dediščine in njegovega keliha; prišel sem zlasti, da vas, častivci in prijatelji zlatomašnikov, ob ti slovesni njegovi uri pozovem, da skupaj zapojemo velik Te Deum laudamus v zahvalo za dobre in milosti, ki jih je delil Kristus Gospod vernemu ljudstvu po tem ponižnem sinu sv. Frančiška v njegovih zlatih duhovniških letih!

* * *

Zlatomašnik p. Placid je redovnik. Po dovršenem VI. gimnazijskem razredu se je leta 1864. — sin ugledne novomeške rodovine — zapisal med uboge sinove sv. Frančiška. Pri imenu redovnik se moderni človek pomilovalno nasmehne, in redovniška halja je današnjemu svetu — če ne v zaničevanje — pa vsaj v spotiko. Moderni svet ne ve ali vedeti noče, kaj so bili človeštvu in so še cerkveni redovi. Moderni svet je odpadel od Kristusa — zato ga malo briga, da so bili rédovni stanovi v vseh časih častna legija Odrešenikova, s posebnim pečatom Najvišjega zaznamovana sveta vojska nje-

gova. Moderni svet je odpadel od Cerkve — zato mu ni mar, da so bili redovniki vsekdar Cerkve božje najneutrudljivejši, najzvestejši, najkoristnejši služabniki, ki so zanjo največ delali, jo z največjo gorečnostjo razširjali, z najmočnejšim ognjem branili, z največjo učenostjo proslavljali, z neštetimi zgledi krščanskih kreposti odlikovali. Moderni svet je odpadel od vsega nadnaravnega — zato ima za bajko le-to, da so molitve, posti in spokorna dela neštetih redovnikov v vseh stoletjih klicala neizmerne dobrote na zemljo: rodovitnost na polja, uspehe na podjetja, blagoslov na družine, zmage nad sovražnike, zdravje na telesa in — kar je več — zveličanje na duše. Moderni svet, ki je oslepel za nadnaravno resnico, je izgubil tudi pogled za resnico te zemlje — nič ne vidi, koliko so redovi storili in še store za reže na svojih portah, za bolnike po bolnišnicah, za mladino po šolah, za visoko znanost po knjižnicah in univerzah, za lepe umetnosti po skromnih celicah in delaynicah... Je tako — pa naj taji, kdor hoče —: redovi sv. Cerkve so kakor mogočne, tiho deroče reke, ki napajajo zemljo z večnim in časnim blagoslovom.¹⁾ — In red sv. Frančiška resnično ni zadnji med njimi. Slavni oče, ubožec Asiški, je rodil brez števila velikih in plemenitih sinov. 60 let po svoji ustanovitvi že skoraj v vseh tedaj znanih deželah razširjen, je dal Frančiškanski red krščanstvu v vseh časih svetih bratov (45 jih je prištetih med svetnike, okrog 90 med blažene), dal je marljivih, dušnih pastirjev, gorečih pridigarjev in misijonarjev, slovečih učenjakov, rodovitnih pisateljev, upoštevanih umetnikov. Na vseh poljih človeške kulture za čas in večnost deluje v Frančiškanskem redu dandanes okrog 17.000 mož v približno 75 provincah ali okrajinah.²⁾ — V okrajini slovensko-hrvaški, imenovani sv. Križa, je naš današnji slavljeneč v petdesetih letih svojega mašništva opravljal skoro ves čas visoke in najvišje službe. Leta 1879. drugi predstojnik ljubljanskega samostana, je postal leta 1886. njegov gvardjan in definator provincije. Več let je bil v provinciji kustos, sicer pa v dveh presledkih celih 18 let provincial, glava, oče cele okrajine. Koliko je bilo tu skrbi, dela, truda, potov! Pregledati vsako leto vse samostane provincije, dvakrat potovati k glavni redovni skupščini v Rim, dvakrat obiskati redovne naselbine v Sveti deželi, kot vizitator obhoditi velik del Tirolske, Gališke, Dalmacije in dvakrat Hrvaško,³⁾ o vsem poročati svojim najvišjim predstojnikom, vse redovne zadeve vedno pred očmi imeti, povsod vse potrebno ukreniti, držati stari rod v preizkušeni disciplini, mladega vzgajati v stopinje očetov, vsem svetovati, vse voditi, vsem vse biti... in tako s sto in sto glavami misliti svete misli za nas, in s sto in sto srci želeči svete želje za nas, in s sto in sto delavci delati za časn in večni blagor naš, našega naroda, naše domovine — o to je velikansko delo... tega ni vršil dragi naš p. Placid, vse to je delal Kristus po njem, Kristus, ki je našemu razumu luč,

¹⁾ Prim. P. Segneri, Panegerici sacri, Venetia 1696. Parte I. La causa dei Religiosi al foro dei laici.

²⁾ Buchberger, Kirchl. Handlexicon. Wien, Leogesellschaft, 1907 I. Bd. A-H Franziskanerorden. Stolpec 1524 nsl.

³⁾ Slovenec, št. 153 z dne 9. jul. 1920.

naši volji moč, naši slabosti vstrajnost. Te Deum laudamus: čast bodi tebi, o Kristus! —

Toda kako da sem govoril o tem redovniškem delu! Saj nismo zbrani ob petdesetletnici redovnega življenja, marveč ob petdesetletnici mašniškega posvečenja. P. Placid je petdeset let duhovnik, mašnik Gospodov. — Bral sem lepo misel, da če je zakrament sv. zakona tista srebrna skledica, v katero je ujet blagoslov stvarjenja za razmnoževanje človeškega rodu: je pa zakrament sv. mašništva tista zlata skodelica, v katero je ujet blagoslov odrešenja za posvečevanje človeškega rodu. Kakor je človek rojen od človeka v kraljestvu narave, tako naj bo tudi človek rojen od človeka v kraljestvu milosti. In očetje tega — ne iz mesa — marveč iz duha pre-rojenega človeštva so duhovniki, mašniki Kristusovi.¹⁾ . . . Ah, zakaj le ho-dijo možje v duhovniških talarjih po svetu? vprašuje moderni svet. Zato, moji častiti poslušavci, da bi s Kristusovim odrešenjem naprej in naprej odreševali svet, da bi ga branili z naukom Kristusove resnice, da bi ga po-jili iz studentev Kristusove milosti. Zato so maziljeni in poslani, da ozna-njajo evangelij ubogim in spravno leto Gospodovo, zato da izprevajajo to-ploto božje ljubezni od Kristusa v njegove vernike. Ah, dávno že je bila izrečena v krščanstvu drzna beseda, in oprostite mi, če jo ponavljam: Du-hovnik je drugi Kristus . . . Resnično: uči, kar je učil Kristus, daruje isti dar kakor Kristus, deli nebeške dobrote in milosti kakor Kristus. In veste, kdaj je duhovnik Kristusu posebno neizmerno podoben? Takrat, kadar mu srce prekipeva od sočutja nad človeško revščino, takrat, kadar govori — kakor Kristus v puščavi nad množicami —: Misereor super turbam: Ljudstvo se mi smili . . . Glej, in to je zlasti v izpovednici! Tam notri se odkriva člo-veška revščina kakor nikjer. Tam notri vrši mašnik božji tiho, blagoslova polno socialno poslanstvo in dela čudovita dela usmiljenja, ki jih ni mogoče izkazati v nobeni statistiki. Tam notri — v izpovednici — se rešuje iz močvirnih mlakuž mladina, ki teše smrtne rakve svojim staršem. Tam notri se dajejo nazaj ženam njihovi možje, možem njihove žene, otrokom njihovi starši, družinam spet dobri in skrbni gospodarji. Tam notri se odvrčajo od smrtnih prepadov obupani, vodijo na pravo pot izgubljeni, varujejo večnih škod od bližnjih priložnosti ogroženi. Tam notri — v izpovednici — se po-ravnavajo krivice, popravljajo obrekovanja, razganjajo sovraštva. Tam notri odpadajo dušam okovi, prostost otrok božjih se seli v srca, mir božji in nedopovedljiva sreča²⁾ . . . O blaženi zakrament pokore, zakrament usmiljenja božjega! O blagoslovljena tisočkrat roka duhovnikova, ki v znamenju križa v tem zakramentu razliva usmiljenje božje na nas grešnike, in blagoslovljena tisočkrat beseda njegova, ki nam to usmiljenje govori, in blagoslovljeno ti-sočkrat srce njegovo, ki v velikem, Kristusovemu podobnem usmiljenju zdravi med nami, kar je bolnega, obvezuje, kar je ranjenega, zbira, kar je raztresenega, išče in domov nosi, kar je izgubljenega . . . In zdaj že veste,

¹⁾ Prim. Faulbacher, Priester und Volk und unsere Zeit. — Zeitfragen u. Zeitaufgaben, Freiburg, 1915. Herder. Str. 3.

²⁾ Prim. Faulbacher, Der soziale Segen der sieben Sakramente. — Zeitfragen und Zeitaufgaben, str. 33—34.

predragi, kaj bom naprej povedal. Naš častiti zlatomašnik je bil kot duhovnik v petdesetih letih svojega duhovskega življenja, lahko rečemo — pred vsem izpovednik. Izpovednik: v svetem poslu vsekdar goreč, nikoli truden, brez konca vztrajen . . . O koliko del usmiljenja je tu storil, koliko čudežev milosti je naredil, koliko dušnih večnih blagrov je na množice svojih izpovedencev razlil — v petdesetih letih, v petdesetih letih! . . . Toda zopet: ne on, ne on, naš spoštovani zlatomašnik —; Kristus je to delal po njem, Kristus, ki mu je dal oblast, ki ga je ohranjal, ki je utrjeval njegovo dušno in telesno zdravje, ki je njegovo gorečnost za božje delo podžigal . . . Te Deum laudamus — čast in hvala bodi tebi, o Kristus! —

Ne dovolj! Duhovnik, ki bodi zlasti po svojem usmiljenju do ljudstva podoben samemu Kristusu, nima srca samo za nesrečo grešnikov v njihovih dušnih zmotah, marveč čuti tudi s siromašnimi in trpečimi v njihovih telesnih nadlogah. Zato ljubi ubožce in jim hiti pomagat, kjer more; ljubi žalostne in jih tolaži; ljubi zlasti bolnike, ki so med siromaki najsiromašnejši. Misereor super turbam — smili se mi bedno ljudstvo . . . Kako ne! Duhovnik vsak dan počiva na tistem božjem Srcu, ki je nasičevalo gladne, ki je žalostnim otiralo solze, ki je ozdravljalo bolnike. — Kako ne bi utripi božjega Srca Gospodovega zanihali v njegovo srce, da tudi ono udarja v mogočni ljubezni za tiste, ki jih je Kristus ljubil najbolj? . . . Duhovnik je drugi Kristus . . . Ali ni naš častiti jubilar tak duhovnik? Ali ne hodi za svojim Učenikom Kristusom po vseh potih njegovega usmiljenja? Prav smo brali za p. Placidovo zlatomašno slovesnost v tukajšnjem dnevniku: Kdor bi — neznanec — srečaval tega moža po ljubljanskih ulicah, bi pač ne slutil, koliko tolažbe in pomoči je že prinesel v ljubljanske hiše in družine!¹⁾ . . . Resnično: Že leta in leta vodi njegova pot dan na dan iz izpovednice po mestu do skritih revežev, do žalostnih in obupanih, do bolnikov, vzdihujočih na svojih ležiščih . . . Duš išče — zlasti takih, ki bi se v obupu nad izgubljenim življenjem hotele seliti brez luči v temo večnosti . . . duš išče, a teles ne pozabi. Sam ubog, raznaša tihe milodare premožnih med reveže — stotisoči so se že raztočili iz njegovih rok, čudežno pomnoženi v njegovih praznih dlaneh — . . . In njegova ljubeznjiva, v veri maziljena beseda dviga potrta srca k novim upom . . . In njegova molitev in blagoslov njegove svečeniške desnice odpira bolnikom vrata neminljive tolažbe . . . O koliko, koliko te vrste dušnih in telesnih del usmiljenja je v petdesetih letih posejal po hišah in družinah, da so — od nebes blagoslovljena — rastla in rodila sad! Koliko pomanjkanja je omilil, koliko skrbi ublažil, koliko bridkosti pomiril, koliko bolečin potolažil, koliko svetlih solčnih žarkov je privedel s seboj, kamor je prišel — služabnik Gospodov — v petdesetih letih svojega duhovništva . . . Toda v tretje: ne on, ne on, naš slavljeneč, naš ljubljeneč —, Kristus je delal vse to po njem, Kristus ga je navdihoval, navduševal, njegovo ljubezen in usmiljenje razvnel . . . Te Deum laudamus: Čast in hvala in zahvala bodi tebi, o Kristus! — —

* * *

¹⁾ Slovenec, ut supra.

Predragi v Gospodu! Te Deum Laudamus! Da, zato sem prišel jaz ta slovesni dan pred vas, da dvignem le-to pesem v vaših dušah. Ali veste, vi vsi častiti moji poslušavci, ki z menoj vred cenite in ljubite današnjega slavljenca — ali veste vi, da mu ne morete izkazati ta zlati njegov dan večje usluge, nego je ta: da ž njim z velikim ognjem svojih duš zapojete Gospodu hvalo za vse milosti, ki jih je v njegovih petdesetih svečeniških letih izkazal njemu in vernemu ljudstvu po njem... Zatorej: Te Deum laudamus, te Deum laudamus: Hvala ti, visoka hvala ti, o Bog! — Tu rex gloriae, Christe: O Kralj večne slave, Kristus — mi te častimo in hvalimo! — Slabi smo, toda nehvaležni nismo... In to vemo: s hvaležnostjo za prejete dobrote se ti najboljše priporočamo za nove dari. Prepričani smo: Če so naša srca danes vsa polna in vrhana zahvale za tega tvojega častitega zlatomašnika — da boš tudi ti iz njegovega zlatega keliha razlil na nas obilico svojih svetih milosti... Stori to, o Gospod — prosimo te — njemu in nam v tolažbo! Salvum fac populum tuum, Domine: Oblagodari, Gospod, po ti zlati daritvi svoje ljudstvo — et benedic hereditati tuae: in blagoslovi nas, ki smo tvoja deležnina, in ki brez tvojega blagoslova ne moremo ne do časne sreče, ne do zlatih nebes! Amen.

Sv. Frančiška vzori, boji in zmage.

Prebirajoč življenje sv. Frančiška Asiškega je že marsikdo vzdihnil: O srečni svetnik, ki te je Bog s tolikimi milostmi obdaril, da si dosegel tako visoko svetost in zaslužil tako veliko slavo v nebesih! In tako zdihujoč gleda serafinskega svetnika od daleč bojzljivo in nezaupljivo, kakr truden popotnik pred sabo visoko v nebo štrleče gorovje, na katero priti se mu zdi nemogoče.

Oh kako smo malenkostni in kako površni! Svetnika pogledamo, ga morebiti tudi občudujemo, ali še celo blagrujemo, pa gremo mimo kakr bi bilo s tem že vse storjeno. Prav je, da ga občudujemo, dostojno, da ga blagrujemo, pa je to občudovanje in blagrovanje za nas brez koristi, če ga tudi ne posnemamo po svojih močeh.

Sv. Frančišek je zares velik svetnik. Velik je pa zato, ker se je velikega jam napravil s pomočjo milosti. To delo samovzgoje ga je stalo mnogo truda, silnega premagovanja. Za načelo je vzel voljo božjo, ki mu pa več let ni bila popolnoma jasna. Na vojsko gre, kjer je bil vjet in zbolil. V boleznih spoznava ničevnost tega sveta, kateremu se potem popolnoma odpove in prezira vse zemeljsko imetje, pred vsem pa denar, korenino lakomnosti, ter se odpove bogati dedščini in celo svojemu očetu, da laglje in odkritosrčno moli: „Oče naš, kateri si v nebesih“.

Bog ga kliče na delo za njegovo cerkev na zemlji; Frančišek začne popravljati razpadajočo kapelico sv. Damijana, ker še ne razume prav božjega glasu. Ko pa pride v tem na jasno vstanovi tri redove. Toda veliko in težko delo si s tem naloži, pa se ga ne straši, na mnoge zapreke in ovire zadene, pa ne omaga, tovariše in učence mora pridobiti in vzgojiti, in tudi to se mu posreči. Najprej vzgoji sebe in dela sam vse, kar zahteva od družih.

Za vzor si vzame Jezusa Kristusa. Njega posnemati je njegova največja slast, za njim hoditi najvišja radost.

Vzor njegov mu kaže uboštvo brez primera. O njem je zapisano: „Lisice imajo svoje jame, ptice svoja gnezda, Sin človekov pa nima kam glave nasloniti.“ Nima ne svoje hiše, ne polja, ne obleke, prav ničesar nima svojega. Tak mora biti tudi Frančišek, ki se brez odlašanja zaroči z najvišjim uboštvom. To je njegova ljuba, njegova gospa, njegova zaročenka. Noben bogatin ne ljubi svojega bogastva tako, kakr ljubi Frančišek svoje uboštvo. Mej berače se meša, miloščino prosi triindvajsetletni sin bogatega meščana Bernardona. Nič nima in ničesar noče imeti, v uboštvu se čuti najbogatejšega. Njegov vzor Jezus Kristus mu kaže to pot.

Ker je od sebe odvrigel vso posvetnost in se je popolnoma odpovedal vsemu zemeljskemu je isto terjal tudi od svojih učencev. V vodilu 1. reda pravi: „Bratje naj si ničesar ne prilaste, ne hiše, ne kraja in nobene reči. In kakr tujci in popotniki naj na tem svetu v uboštvu in ponižnosti Gospodu služijo in zaupljivo miloščino prosijo. In ni se jim treba tega sramovati, ker se je Gospod zavoljo nas storil ubozega na tem svetu“. Od vseh je zahteval popolno odpoved; preden jih sprejme mej svoje, morajo zapustiti svet ne le navidezno, ampak tudi v mislih in željah. Najprej morajo svoje zunaj (samostana) pustiti, potem šele se morejo znotraj (samostana) Bogu darovati.“*) Uboštvo mora vladati prav v vsem: v poslopju, v pohoštvu, v obleki, v jedi, na potu in doma, za višje in nižje.

Do tako visokega uboštva se Frančišek ni dvignil brez boja in premagovanja. „Norec, norec!“ mu kliče nasproti celo rojstno mesto, otroci in odrasli in njegovi nekedanji najljubši tovariši. In to zaničevanje in preziranje traja več let, če se le prikaže na ulico. Oh to boli! — Pa naj boli, naj teži zemeljskega človeka, božji Sin, Frančiškov vzor, uboštvo ljubi, uči, prenaša. Frančišek daruje vse, samo da more dosehati vzor. Trdo je zamenjati viteško obleko z beraško, britko je za obed vživati izprošene ostanke jedi, posebno za mladeniča navajenega na bogato obloženo mizo, grenko občuti pomanjkanje vseh zložnosti v stanovanju, pri ležišču, obleki in hrani in mej krajani živeti ko tujec in popotnik vsem v zasmeh. Frančiška stane tako ravnanje težke boje, silno premagovanje. Od nikoder ni pohvale, in odobravanja, od vseh strani pa prihaja graja in obsodba. Na najvišjem mestu se njegovemu delu zoperstavljajo, kardinali ugovarjajo, sv. oče papež sam dvoji nad Frančiškovim delom in tudi mej lastnimi učenci se dvigajo protivniki.

Svetnik čuti bolešt, toda bojuje se za načela svojega vzora. Moli, pojasnuje, opominja, dokazuje, ne omaga in po dolgoletnem trdem boju tudi zmaga.

Preč. P. AVGUŠTINU ČAMPA
 provincijalu redovne okrajine sv. Križa

Preč. P. SALVATORJU ZOBEC
 provincij. vodji III. reda, uredniku »Cvetja«

za srebrni mašniški jubilej

— 20. X. 1895 —

Mnogo let!

— 20. X. 1920 —

Tisti, ki so ga pred leti zasmehovali ko norca, ga častijo že v njegovem življenju ko svetnika. Trumoma hitijo k njemu in se oklepajo njegovih nazorov, njegovih redov. Proti koncu 13. stoletja je štel Frančiškov prvi red 30—40 tisoč udov, v 18. stoletju 77.000 in v najslabšem času proti koncu 19. stoletja še vedno 14.000 bratov. Sedaj gre zopet na bolje. Dne 4. okt. 1907. leta je štel prvi red frančiškanski 17.092 bratov, mej temi 8152 mašnikov v 1460. samostanskih in 81. provincijah.*)

Drugi Frančiškov red sv. Klare je štel v času ko je stal najvišje (l. 1680) 34.100 redovnic, ki so bile pod vodstvom p. generala, če pa prištejemo še one, ki so bile pod oblastjo škofov, znaša celotno število klaris 70.000. Sedaj je v 518 samostanskih nad 10.000 nun tega reda.**)

Tretji red pa šteje sedaj nad tri milijone udov.

Ali ni Frančišek sledeč svojemu vzoru in bojujoč se neprestano velik zmagovavec?

Zato pa za njim, bratje in sestre! Svet vas v vaših vzorih ne bo vpošteval, preziral vas bo, pa zmaga bo vaša. Le srčno za Frančiškom!

*) Holzapfel: Handbuch der Geschichte des Franziskanerordens, Herder im Br. 1909. tr. 164 in 422. — **) idem str. 659.

P. ANGEL MLEJNIK:

Bistvo in namen tretj. reda sv. Frančiška.

V. poglavje.

Nekoliko primernih naukov.

ar se more o kaki človeški ustanovi izreči visokega in hvalevrednega, to je izrekel papež Leon XIII. o tretjem redu: „Delati za razširjenje tretjega reda se pravi, opravljati delo božje, delo Jezusa Kristusa.“ Kedor ne pozna tretjega reda, komer ni jasno, kaj je in mora biti tretji red, ta ne bo razumel globokega pomena teh besed: vtegnil bi misliti, da je papež Leon XIII. le v svoji veliki ljubezni do tretjega reda spregovoril take navdušene besede. Vprašamo pa, je li mogoče, da ne bi bil Leon XIII., ta svitla zvezda in luč na nebu modrosti, pretehtal teh svojih besed, da ne bi bil spoznal njih veliki pomen in da bi bil nekaj izrekel, kar ne bi bilo resnično? Ne, kaj takega ne moremo misliti in zato ne more in ne sme noben kristjan brez krivde pred Bogom tretjega reda prezirati ali ga omalovaževati.

Ker poznamo bistvo tretjega reda, smo tudi prepričani, da je v tesni zvezi z delom božjega Zveličarja. Tretji red nam oznanuje veselo oznanilo nove zaveze mej Bogom in človeštvom; vzgojiti nas hoče za to, „da ravno tako mislimo mej seboj, kakr Kristus Jezus“ (Fil. 2, 5.) t. j. da imamo ljubezen in ponižnost, da živimo sredi nevernega sveta „kot meščani svetih in domačini božji“ (Ef. 2. 19.) „da hodimo po poti, po kateri je on hodil“ (I. Jan. 2, 6.), „da smo brez graje in preprosti otroci božji, brez krivde sredi hudobnega in grešnega rodu, kateremu svetimo, kakr luči na svetu“ (Fil. 2, 15), „da lepo živimo mej neverniki . . . da naša dobra dela opazujoči Boga časte na dan obiskanja.“ (I. Petr. 2. 12.) „Zakaj to je volja Boga, da z dobrimi deli usta zamašimo nevednosti nespametnih ljudi. (I. Petr. 2, 15.). To se pravi opravljati delo zveličanja mej ljudmi in spolnjevati sv. voljo božjega Zveličarja. To se pravi izvrševati misijonsko povelje Gospodovo. To se pravi širiti in utrjevati kraljestvo božje v svojem srcu in mej narodi. K vsemu temu je poklican tretji red po previdnosti božji in po volji sv. cerkve, ki je takorekoč odstopila tretjemu redu del svoje vzvišene naloge. Ravno to povzdiguje tretji red tako visoko nad vse bratovščine, kongregacije in družbe; v tem je ona skrivnost njegove moči, katera se že 700 let jasno razodeva v sv. cerkvi; v tem tiči tudi vzrok, zakaj imamo vsi neko sveto dolžnostno spoštovanje nasproti tretjemu redu.

Kaj pa, ako tretjerednik te naloge celo ne pozna? Ako ljudje ne vedo, kaj je in mora biti tretji red. Potem ga ljudje ne spoštujejo, kakr zasluži, pri tretjerednikih je pa pravó, smotreno tretjeredniško življenje pri taki nevednosti vkljub najboljši volji nemogoče. Zato je pred vsem potrebno, da vsi udje dobro poznajo namen tretjega reda in prav razumejo njegovo bistvo.

Kako bi se poživil tretji red, ko bi vsi udje to dobro razumeli in se v hvaležni ljubezni do očeta v nebesih vedno in povsod pokazali kot zveste učence Jezusove in nevstrašne, požrtovavne delavce božje! Tretjeredniki bi potem sami čutili, da njih naloga še ni opravljena s tem, da nosijo znamenja tretjega reda, da opravljajo redovno molitev, da prihajajo k mesečnim shodom. To so dolžni storiti. Toda glavna skrb naj bo, da bodo gledali na svojo obljubo in spolnjevali božje in cerkvene zapovedi „ker tisti, ki moje zapovedi spolnuje, tisti je, ki me ljubi.“ (Jan. 14, 21.) Resno si mora prizadevati, da ohrani onega duha, ki se razodeva v presrčni ljubezni do Boga in do bližnjega; živeti mora po nauku apostola „v novem duhu in ne v stari črki“ (Rim. 7, 6.), toraj ne z golim hlapčevskim spolnovanjem postavne črke, temuč oživiljen in prestvarjen po sv. Duhu, v milosti in ljubezni. Zunanja dela pobožnosti še niso neovrgljiv dokaz, da kedo Boga iz celega srca in iz vse moči ljubi, temveč so ta pogosto storjena zaradi tega, ker hoče, da bi Bog njega ljubil. Tretjerednik naj pred vsem misli na Boga. On naj ne gleda samo na to, kaj si hoče pred Bogom zaslužiti, temveč na to, kaj Bog, njegovo vse, zasluži in kaj od njega po pravici pričakuje. Ne moli naj le zato, da bi si kaj izprosil, temveč pred vsem zato, da bi Boga častil in molil v duhu in resnici. Zato je potrebno, da se tretjerednik ohrani v sv. zbranosti, da je njegovo „življenje v nebesih“. In ravno to je bistveni del pravega krščanskega življenja. Tako poglobljenje notranjega verskega življenja je prva dolžnost in apostolska naloga tretjega reda. Tretjerednik naj živi po nauku in duhu sv. evangelija. Razen pogoste sv. spovedi uče tretjerednika nauki, ki jih dobiva pri mesečnih shodih. Tukaj se uči spoznavati svoje redovno vodilo v zvezi s sv. evangelijem in njegov pomen za krščansko življenje.

Tretji red ne potrebuje za svoj napredek zunanje podpore, ker se mora utrjevati sam iz sebe, od znotraj na zunaj po svojem krščanskem duhu, ki v njem živi in deluje. Zato ni glavna reč, da se jih prav mnogo zapiše v tretji red, temveč da vsi zvestó po sv. vodilu žive. Dobro opravljeno leto poskušnje mora biti eno najizdatniših pripomočkov, da bo tretji red vspeval. V svoji z apostolsko gorečnostjo, ki ga vodi in navdaja, bo tretjerednik vplival na druge kristjane ter jih podučil o tretjem redu in njegovi koristi. Delati za razširjenje reda je delo božje.

Tisti pa, ki niso v tretjem redu, naj se prej o njem dobro podučé, predno izrečejo o njem svojo sodbo. Ne tajimo, da nekatere tretjeredniške skupščine niso v redu in ne trdimo, da je vsakteri, ki opravlja svojo redovno molitev zaradi tega že dober kristjan. Rečemo pa, da zaradi nekaterih pomanjkljivosti udov v kaki družbi, ne smemo prezirati in zametavati njena načela. Tudi tretji red je podvržen postavi razvitka; zaradi tega nam kaže njegova zgodovina dobe šibkosti in pešanja in dobe rasti in napredka. Ni čuda; tretjerednik z vstopom in sv. obljubo še ni oproščen vseh človeških slabosti, tudi on se mora vojskovati in biti trd boj s svetom, mesom in hudobnim duhom. Zato naj se tretjemu redu ne dela krivica temuč presoja naj se po resnici in pravici. Zato ni prav, ako kedo reče: Tisti dušni

pastirji, ki so posebno vneti za tretji red, skrbe le za nekatere pobožne duše. To ni res. Oni opravljajo le svojo sveto in odgovornosti polno službo tako, kakor vkaže sv. cerkev; ti gospodje opravljajo delo božje in delo Jezusa Kristusa, za kar jih spodbuja namestnik Kristusov. Kje se je še kedaj slišalo, da bi lepo vrejena tretjeredna skupščina pod dobrim vodstvom v župniji škodovala verskemu življenju, ali bi bila na kvar drugim vernikom? Župnik arski je enkrat rekel: „Tretji red sv. Frančiška bo dovršil nraavstveno vstajenje župljanov; to je ustanova, ki bo bolj, kot katerakoli druga pospeševala posvečenje ljudi“. Vsak dušni pastir, ki je tretjeredno skupščino v svoji župniji vredil tako, kakršna mora biti, bo temu pritrnil. Najlepše vspehe v svoji dušnopastirski službi doseže ravno po tretjem redu in najlepše duhovno veselje doživlja ravno pri svojih tretjerednikih. P. H. Holcapfel (Holzapfel) piše: „Mislimo si le v eni župniji 100 odločnih mož ali 100 požrtvovavnih žen, katere so se same odločile in zavezale, vsaki mesec prejeti svete zakramente, povsod delati za mir in slogo, odstranjevati slabo časopisje, ne vdeleževati se nevarnih plesov, ogibati se razkošja in potrate, ne zahajati v gledališča k spotekljivim igram, po možnosti podpirati vboge, skrbeti za bolnike i. t. d., zraven tega v enakem smislu vplivati na svoje sosede, to bi bila brez dvojbe družba, ki bi močno podpirala dušnega pastirja, izbrana četa, na katero se more zanašati. Zedinjenje v veliki, celi svet obsegajoči celoti, zagotovi tretjemu redu znak katoličanstva in mu daje moči, kakršnih posamezna krajevna društva nikedar razviti ne morejo.“ Kedo bi tedaj smel in mogel braniti dušnemu pastirju, ako goji v svoji župniji tako z nobeno drugo nadomestljivo organizacijo?

Pa še nekaj družega je, na kar je že učeni apologet Hetinger sè vsem povdarkom opozoril. On pravi: Tudi za sedanje boje bi bilo poživljenje tretjega reda največjega pomena . . . Ž njim bi mogel raztresene čete katoličanov združiti v krepko združeno, dobro organizirano vojsko, v kateri dobi vsakteri zaslombo, moč, spodbudo in disciplino . . . Mi smo sinovi svetih in z vernim, požrtvovavnim, svetim življenjem bomo premagali svet . . . Mi potrebujemo velikih mož, le velike misli vzgajajo duše . . . Kje jih najdemo, nas uči zgodovina tretjega reda. Ž njim v zvezi in v stiku s cerkveno organizacijo v škofijah in župnijah se bodo cerkvena društva obvarovala zmote in imele nevsahljiv vir vedno novih moči.“

Od časa, ko so bile te besede zapisane, se razmere niso zboljšale, ampak poslabšale; nasprotstvo mej vero in nevero, mej krščanstvom in svobodomiselstvom vedno raste in zahteva vedno bolj očitno in odločno rešitev.

Cilj naših nasprotnikov nam je znan; ta je: „Vničenje katoliške cerkve; da! vničenje krščanske misli“ (Skrivno navodilo frāmasonske lože „Visoka Venta“.)

Mi se ne bojimo boja in nas ne plaši odločitev. Naše zaupanje se opira na besede Gospodove: „Jaz bom očeta prosil in vam bo družega tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice, katerega svet ne more prejeti, ker ga ne vidi in tudi ne pozna; vi pa ga boste poznali, ker bo pri

vas ostal in bo v vas". (Jan. 18, 16, 17.). To zaupanje pa nas ne odeže svete in resne dolžnosti, da se za to odločitev pripravimo. Brezverstvo stoji že pripravljeno kot dobro vrejena vojska; zato se morajo tudi naše vrste tesneje strniti. Mi potrebujemo veliko, močno, versko organizacijo, ki zbira, združuje in varno vodi vse tiste, ki hočejo pod križem Zveličarja Bogu zvesti ostati. Tukaj gre za zakon potrebe in sile, katerega smo dolžni spolniti, dolžni Bogu in nevmrjočim dušam.

Kje pa je taka organizacija, kakršno tako zelo potrebujemo? Gotovo je, da hočejo vse raznovrstne cerkvene družbe, bratovščine, kongregacije, pospeševati delo božje. Toda sv. cerkev nam kaže pred vsem na tretji red. V svoji krasni okrožnici o prostozidarstvu se je papež Leon XIII. že l. 1884. izrazil: Ugodna prilika, ki se nam zdaj nudi, nam daje povod, da ponavljamo, kar smo že prej rekli: Tretji red je treba goreče razširjati in braniti. Zakaj po namenu, ki mu ga je dal njegov ustanovitelj, je njegova naloga v tem, da vabi ljudi k nasledovanju Jezusa Kristusa, da jih pridobi za ljubezen do cerkve in za vajo v vseh krščanskih čednostih. On mora biti velika sila za pobijanje verskih zmot. Naj bi ta sveta družba vsaki dan rastla po številu svojih udov. Saj razen družih sadov smemo od nje pričakovati, da bo pripeljala človeštvo k prostosti, bratovstvu in enakosti, pa ne v smislu framasonov, temuč, kakr je hotel Jezus Kristus in sv. Frančišek". Ravno tako je papež Pij X. klical vse dobre, naj se združijo v tretjem redu. V svojem pismu (Franciscalium Ordinum) pravi: „Ker skušnja kaže, da so združene moči vspešniše kakor posamezne, vidimo, s koliko vnemo se družijo sovražniki katoliškega imena, da tolikanj bolj gotovo dosežejo svoje hudobne namene. Da se jim toraj primerno v bran postavimo, je potrebno, da se zedinijo vsi dobri, zlasti tisti, ki imajo po ustanovi asiškega očaka ne le krščansko misliti in zgledno živeti, ampak tudi mej ljudstvom gojiti in varovati vero in krščanko življenje.“ Ker je papežu ta zadeva tako sveta in resna, ni zadovoljen s tem, da bi bil tretji red le kak privesek I. reda in bi bil samo tamkaj vstanovljen, kjer je kak samostan prvega reda sv. Frančiška, temveč želi naj se razširi povsod, kjer ima cerkev svoje vernike, kot glasnik božji, ki mlačne zbuja in dobre na se vleče. Ker so papeži tretji red pri raznih slovesnih prilikah tako resno priporočali, gotovo ni le želja, temuč izrecna volja sv. cerkve, da se tretji red povsod razširja, goji in pospešuje, zakaj vsak, ki to dela, opravlja delo božje, delo Jezusa Kristusa.

Sv. cerkev pričakuje to pred vsem od svojih duhovnikov. Da se v tem ni motila kaže nam novo življenje v tretjem redu. Tudi verniki se čez dalje bolj oglašajo in cenijo tretji red, ker vedo, kako resnične so besede Leona XIII.: „Tretji red je prav spoznano krščansko življenje.“ Saj je to, kar tretji red zahteva, tako preprosto, da more umeti preprosta ženica, ob enem pa tako vzvišeno in bogato, da najdejo v njem bogate zaklade tudi največji učenjaki. Zato je tretji red ohranil skozi vsa stoletja svojo privlačno silo. Kot bratje in sestre so preprosti ljudje in najimenitniši učenjaki, pesniki, umetniki, iznajditelji, kakr n. pr. Dante, Džjoto, Petrarka, Kolumb, Vasko da Gama, Lope de Vega, Galvani, Volta, List, i. dr.

Tak stoji tretji red „modernega svetnika“ tudi v sedanjem času pred verniki in vprašuje: Kaj je tebi tvoj Bog v tvojem življenju, v tvojem poklicu? Kako spolnuješ njegovo sv. voljo? Kakšno je tvoje razmerje do Očeta v nebesih? Kaj pravi tvoje srce? Od odgovora na ta vprašanja je odvisno, ali je nam Bog resnično to, kar je Bog do človeka, kar je Stvarnik do svoje stvari. Ako Bog človeku ni njegovo vse, potem tudi vera človeku ni prva reč. Ako pa vera ni prva, postane lahko zadnja. Mnogo jih je na svetu, katerim je Bog vse, ali še mnogo več bi jih lahko bilo, ako bi vstopili v tretji red. Saj verni so, dobri in pošteni kristjani so, kaj jih li še odvrča, da ne vstopijo v sv. armado Frančiškovo? —

Naša najlepša priprava za 700letnico tretjega reda, ki se bo drugo leto obhajala, naj bo ta, da bomo kolikr mogoče mnogo vernikov pridobili za tretji red, ob enem pa poživili pravega duha, duha sv. Frančiška. Slehrni tretjerednik naj skuša darovati v prihodnjem letu sv. Frančišku enega novega uda, Cvetju pa enega novega naročnika. Amen.

Poduk za novince.

Razlaga III. poglavja vodila.

(Dalje.)

Napis tretjega poglavja: „O službah, o nadzorovanju in o vodilu samem“ nam pove, da urejuje to poglavje upravo ali organizacijo tretjega reda.

Brez predstojništva in raznih potrebnih služb ne more obstati nobeno društvo, še manj pa more vspevati. Države imajo svoje vladarje ali predsednike, ministre, uradnike in razne druge vrste služabnikov, sv. Cerkev ima svojega najvišjega poglavarja papeža, kardinale, škofe, župnike, in različne stopnje upraviteljev cerkvenih služb, vsaki red ima svoje predstojnike itd. Tudi tretji red mora imeti svoje višje, ki upravljajo vse za njegovo uspevanje in življenje potrebno. Zato ukazuje vodilo:

§ 1. Službe naj se oddajajo ob shodu udov, in sicer naj bodo triletne. Nihče naj se jih brez pravičnega vzroka ne brani, nihče jih ne opravlja nemarno.

Tu govori vodilo o službah. To so službe v tretjem redu raznih vrst, torej jih mora biti več, ne samo ena. Vodilo ne imenuje služb z imeni, ampak prepušča modrosti voditeljev, da jih sami krajevnim in časovnim razmeram primerno določijo. Vodilo velja za cel katoliški svet, za vse dele

zemlje, za vse narode, ki imajo različne potrebe; to vodilo velja za skupščine velikih mest, z obilnim številom tretjerednikov in za male župnije s pičlim številom udov. Zato je zelo modro, da služb ne določuje bolj natančno, ker se ne da razne razmere krajev, časov, mest, vasi, olikanih in preprostih ljudi natezati na eno kopito. Odločno pa zahteva, naj se tretjeredne službe oddajajo vsako tretje leto ob shodu.

Katere so te službe? To so službe: prednika in prednice (predstojnika in predstojnice) in njegovega namestnika in namestnice, odbornikov in odbornic (svetovavcev in svetovavk), tajnika in tajnice, blagajničarja ali blagajničarke, učitelja in učiteljice novincev, oskrbnika ali oskrbnice bolnikov. Vsi ti spadajo v odbor tretjega reda; vdeleževati se imajo odbornih sej in imajo v njih odločujoč glas. — Poleg teh ima pa dobro urejena večja skupščina še razne pomočnike in pomočnice (zaupnike in zaupnice), knjižničarja ali knjižničarko in po posameznih krajih še posebne oskrbnike in oskrbnice za razne odseke n. pr. za uboge, za časopise, za misijone itd. Ti se rednih odbornih sej smejo vdeleževati, če so povabljeni, smejo v njih svetovati in predlagati, kar je skupščini v korist, ne morejo pa glasovati v njih.

K pravi tretjeredni skupščini, ki je kanonično ustanovljena in organizirana, spadajo: voditelj, odbor in razne pomožne moči.

* * *

1. Voditelj tretjeredne skupščine.

Postavni voditelji tretjeredne skupščine so: Redovni višji: za celi svet p. general prvega frančiškanskega, kapucinskega, minoritskega reda; za posamezne okrajine p. provincijal dotične okrajine; za posamezna mesta in samostanska okrožja: p. gvardijan ali predstojnik bližnjega samostana. Isto velja tudi za predstojnike regularnega tretjega reda, kakršnih pa v naših krajih ni.

V naši slovenski okrajini določuje provincijalni kapitelj posebnega patra za celo samostansko okrožje ko voditelja tretjega reda za okrožje dotičnega samostana.

Kakšne pravice in dolžnosti ima voditelj?

Voditelj sprejema nove ude in pripušča vredne po dovršenem noviciatu k obljubam. On izključuje po brezuspešnem dvakratnem ali trikratnem opominu nevredne. V organiziranih skupščinah se o vsem tem posvetuje z odborom.

Voditelj ima dolžnost sklicevati mesečne shode; skrbeti mora, da so novinci dobro podučeni v vseh tretjerednih zadevah, preden napravijo obljube.

Voditelj ima pravico in dolžnost dajati v določenih dneh papežev blagoslov in vesoljno odvezo, kar mora pri prejšnjem shodu oznaniti.

Voditelj (in le on, ki je odgovoren za red v skupščini) ima pravico olajševati ali spreminjati v drugo dobro delo zapovedi vodila iz važnega in pravičnega vzroka posameznim udom.

Pri glasovanju ima voditelj odločevati, če je na obeh straneh enako glasov. Če mej triletno dobo kak odbornik itd. vmrje, odstopi ali ga odpusti iz važnega vzroka, izvoli na svet prednika(-ce) voditelj novega. Ravno tako ima on pravico število služb zvišati ali zmanjšati, kaker za bolj spozna. Nima pa pravice sam vse odločevati, ampak mora tudi odboru varovati njegove pravice in sklicevati seje po potrebi.

Voditelj mora večkrat mej letom skupno z odborom ali pregledovavci računov pregledati blagajne knjige, če je vse v redu.

Voditelj ima dolžnost vsako leto vsaj enkrat prositi za vizitatorja.

Voditelj mora s pomočjo prednika in odbora skrbeti za naraščaj in vspevanje svoje skupščine in gledati, da vsi vodilo natančno izpolnujejo; zato naj podučuje, po potrebi opominja ude svoje skupščine in širi tretjeredne časopise.

Skuša naj v vsem enotno postopati po navodilu višjih.

2. Prednik in prednica.

Prednik in prednica, ki jih nekateri imenujejo tudi predstojnik in predstojnica, se izvolita na tri leta, kaker odbor in drugi k odboru spadajoči. Bota naj pa služabnik in služabnica družih bratov in sester in naj skrbita za korist skupščine nič manj, ko za svojo lastno, če ne še bolj.

Pazita naj, da vsi izročene jim službe vestno vršijo, da se ohranjuje mej udi mir in ljubezen, da živijo po vodilu vsi in sta sama vsem v dober zgled.

Če je kedaj treba, naj ude opozorijo na mesečni shod in jih povabijo k drugim tretjerednim prireditvam; opozorijo naj jih tudi na tretjeredni časopis.

Bolne tovariše, oziroma tovarišice, naj obiščeta (seveda z dovoljenjem bolnika in njihove družine) in če je bolezen nevarna, naj jih opozorita na prejem sv. zakramentov in pravočasno oporoko, če je še nimajo; tudi drugim naj jih priporočita v molitev in če kedo umrje, naj naznanita svojim odbornikom(-cam) smrt in čas pogreba, da ti naznanijo udom, kedaj se imajo vdeležiti pogreba in da opravijo druge dolžnosti za pokojnega uda.

Kjer se miloščina ne pobira pri shodu, ampak posebej, naj skrbita, da se pravočasno pobere in izroči blagajničarju, ozir. blagajničarki.

Ako prednik ali prednica vmrje, se voli na novo, če še ni preteklo dve leti po volitvah; če vmrje v tretjem letu službe, ju nadomestuje namestnik oz. namestnica do časa volitev.

Ničeser naj pa ne vkreneta brez vednosti voditelja, ampak naj bota v vsem dogovorjena z voditeljem.

3. Podprednik in podprednica (namestnik, namestnica).

Prednik in prednica imata svojega namestnika ali namestnico, ki ju tu imenujemo podprednik in podprednico. Ta dva nadomestujeta prednika in prednico v slučaju njihove bolezni, zadržka ali smrti.

Udeležujeta se vseh odbornih sej in naj bota predniku in prednici v pomoč.

V slučaju smrti ju nadomestuje prvi odbornik oz. odbornica.

4. Odborniki(-ce) ali svetovavci(-ke).

Odbornikov in odbornic naj ima vsaka skupščina toliko, koliker jih zahteva korist in potreba. Izvoli naj se po mogočnosti iz tistega dela mesta, ali iz tiste vasi in kraja, katerega ima zastopati. V tretjerednih zadevah so v podložnosti voditelja in prednika oz. prednice.

Podpirajo naj prednika in prednico sè svetom in v delih; vdeležujejo naj se odbornih sej, v katerih naj spoštljivo odkrijejo svoje mnenje in glasujejo vselej po vesti.

Javijo naj njim podložnim udom naredbe voditelja in naročila prednika oz. prednice in če kak njihovi skrbi izročeni ud zboli, naj naznanijo bolezen predniku(-ci) in oskrbniku(-ci) bolnikov.

Odborniki in odbornice imajo, kjer je treba, svoje pomočnike in pomočnice, ki jim pravijo tudi zaupniki in zaupnice. Ti so potrebni vsaj v mestih in večjih krajih. Njihova skrb je ista, kaker odbornikov in odbornic, t. j. paziti na red v svojem okolišu, opozoriti na shode, če je treba, naznani svojemu odborniku(-ci) preselitev članov, bolezen, smrt, pogreb udov, širiti tretji red in njegove časopise. Kedar so povabljeni k seji, naj se je vdeležijo. Če odbornik(-ica) vmrje, izbere do novih volitev voditelj po nasvetu odbora drugo za to službo pripravno osebo.

5. Tajnik in tajnica.

Tajnik ali tajnica vodi zapisnik udov, če ne stori tega voditelj sam. Vanj zapisuje priimek in ime, kraj rojstva in bivališča, stan in poklic, dan, mesec in leto sprejema, obljube, smrti (oz. izključenja).

Marljivo naj zapisuje, kar se je v odbornih sejah predlagalo, o čem se posvetovalo in sklepalo, kako so se vršile volitve in kateri so bili izvoljeni; tudi naj zaznamuje, ako se je kateremu poslal opomin. — Ta zapisnik naj skrbno hrani.

Vodi naj tudi zapisnik po listih, kjer je potreben, kaker v mestih in obrtnih krajih.

6. Blagajničar in blagajničarka.

Ta sprejema, zapisuje in hrani darove in miloščino. Zapisuje naj dan, mesec in leto prejema in kedo, ter po kom je bila darovana, ali kedo jo je nabral. Ta zapisnik naj vodi natančno, da more vsaki čas dati odgovor.

Potrebim udom naj z dovoljenjem voditelja in prednika ali prednice deli dovoljne zneske in naj vse skrbno zapisuje.

Kar je naročeno od višjih glede božje službe in potreb za skupščino, naj naroči in pripravi in naj stroške v knjigi zaznamuje.

Vsako leto naj skaže račune odboru, vsako tretje leto pa kapitelju.

Potrebni in bolni tretjeredniki naj pomnijo, da skupščina ozir. odbor ni dolžan za nje skrbeti in miloščino dajati iz pravičnosti, ampak le iz ljubezni. Zato se nimajo pravice pritoževati, če ne bi zaželjenega dobili, ali ne toliko, koliker bi radi. Kar se da, se da iz ljubezni in blagajničar da, kar in koliker mu višji odmerijo.

7. Učitelj in učiteljica novincev.

Njihova dolžnost je novince dobro podučiti v tretjerednih dolžnostih in pravicah ter jih vpeljati v duhovno življenje po duhu sv. Frančiška in vodila. Pred vsem morajo biti novincem v lep zgled. Sporočajo naj voditelju in predniku oz. prednici o napredku novincev. Če je treba, sme privzeti v pomoč eno ali dve pripravnici in zgledni osebi. — Kjer ni za to službo sposobnih oseb, jo mora opravljati voditelj sam zê vso vestnostjo in natančnostjo.

Če kateri novinec ali novinka zboli, naj takoj sporoči predniku ozir. prednici in bolniškemu oskrbniku ozir. oskrbnici.

Naprosi naj voditelja, da jim preskrbi duhovne vaje vsaj pred obljubo in da jih obišče, izpraša in jim pojasni razne dvojbe in nejasnosti. To se more zgoditi vsaki mesec ali vsaj nekaterekrat na leto.

Na vzgojo novincev naj pazi sê vso skrbnostjo, ker je od te odvisna vsa prihodnost skupščine in tretjega reda.

8. Bolniški oskrbniki in oskrbnice.

Število teh naj se ravna po potrebi. Posamezni imajo določen kraj, v katerem morajo skrbeti za postrežbo bolnikov istega kraja ali mestnega dela, ali vasi. Če je teh oskrbnikov in oskrbnic več kot dva, je eden in ena nad vsemi in se imenuje prvi oskrbnik in prva oskrbnica. Ta dva spadata k odboru, imata v oskrbi vse bolnike skupščine, drugi so pa pomočniki za posamezne njim odločene kraje. — V nekaterih skupščinah opravljajo to službo odborniki in odbornice. Odbor naj dela na to, da ima za ta posel eno ali več izvežbanih oseb.

Oskrbnik ali oskrbnica naj bolno osebo po potrebi večkrat obiščeta in ji skazujeta dela usmiljenja ter obvestita prednika ozir. prednico o boleznih in potrebah. Ne hodijo naj pa k bolniku ali bolnici brez dovoljenja domačih.

Če katere bolne osebe ne morejo sami obiskovati, naj to storijo bližnji tretjeredniki (ozir. odbornik in odbornica).

O ustanovitvi nove skupščine.

Če je v kakem kraju ali župniji že kakih 20—30 ali več tretjerednikov z obljubo, se more ustanoviti lastna skupščina. Treba je pa:

1. pooblastila redovnih predstojnikov bližnjega samostana prvega reda (ali regularnega tretjega) sv. Frančiška, ki dajejo v krajih, kjer ni nobenega njihovih samostanov, pravico ustanoviti in voditi tretjeredno skupščino tudi svetnim duhovnikom. Papež Pij X. je naravnost izrazil željo, naj se tretjeredne skupščine po župnijah ustanovljajo. (Pismo 8. sept. 1912.)

2. zahteva se dovoljenje škofovo, da se sme v dotični župniji ustanoviti skupščina. (Sv. zbor za odpustke 31. jan. 1893)

Pri ustanovitvi nove skupščine, ki se ima vršiti po tretjerednem obredniku, se določi altar tretjeredne skupščine in voditelj ali vizitator imenuje novi odbor ali za eno leto ali za tri leta. Nadalje se pa člani odbora volijo. Za tretjeredno skupščino določena cerkev dobi vse pravice in odpustke redovne cerkve. Voditelj in odbor prevzmeta vse dolžnosti redovnega predstojništva in so dolžni vsako leto prositi za vizitatorja iz samostana, odkoder so dobili pooblastilo za vodstvo skupščine.

O volitvah, ki se imajo vršiti vsako tretje leto.

Po zapovedi vodila naj se oddajajo službe na tri leta. Zato skliče voditelj poseben shod ali izredno sejo, v kateri se volijo za razne prej imenovane službe sposobne osebe. Ta shod ali seja se imenuje kapitelj.

Oblika tretjerednih volitev ni nikjer predpisana. Ali naj volijo vsi tretjeredniki, ali samo odborni člani, to ni nikjer določeno. Neka knjiga* določa:

Pri kapitelju imajo pravico voliti: voditelj, prednik in prednica in njihova namestnika ter neposredna njihova prednika v službi, odborniki in odbornice, tajnik in tajnica, blagajničar ozir. blagajničarka, učitelj ali učiteljica novincev in prvi bolniški oskrbnik ozir. oskrbnica. Voljeni pa morejo biti udje, ki imajo že obljube, razen onih, ki bi jim bilo zabranjeno radi kazni.

Na ta način se sme voliti. Sme se pa tudi tako, da volijo vsi člani skupščine cel odbor ali samo nekatere člane n. pr. odbornike in odbornice, druge službe pa odda odbor. — Voli se lahko tajno po listih, ali se vsklikom. Izvoljeni mora imeti vsaj en glas nad polovico vseh oddanih glasov. Pri enakem številu glasov na obe strani, odločuje predsednik, ki je ali voditelj ali vizitator. Ravno tako odloči voditelj ali vizitator, če po trojnem glasovanju ne dobi nobeden nadpolovične večine. Volitev se pa mora vdeležiti vsaj dve tretjini članov; ako jih je manj, je bolje, da se voli po najprej imenovanem načinu.

Volitve naj se poprej pri shodu naznanijo. Na dan volitve prebere voditelj ali vizitator iz računske knjige, kaj se je v zadnjih treh letih izdalo, koliko je došlo darov in miloščine (vse pa le v skupnih zneskih, ne posamezne stvari: n. pr. koliko se je izdalo za uboge, za bolne, za potrebe skupščine itd.) pove naj, koliko je bilo sprejetih, koliko jih je umrlo, odšlo itd.

Potem izmoli po obredniku predpisane molitve, ima kratek nagovor, na to prejde k volitvam. Imena izvoljenih naznani in izmoli molitve po volitvah. — Tajnik ali tajnica naj vse marljivo zapiše v zapisnik sej.

*) Enchiridion pro directoribus congr. III. Ord. saec. Romae 1913.

O odbornih sejah.

V moški odbor spadajo: prednik, njegov namestnik, vsi odborniki tajnik, blagajničar, učitelj novincev, prvi bolniški oskrbnik pod vodstvom voditelja ali vizitatorja. — V ženski odbor spadajo: prednica, njena namestnica, vse odbornice, tajnica, blagajničarka, učiteljica novincev, prva bolniška oskrbnica pod voditeljevim ali vizitatorjevim vodstvom.

Odbor naj se zbira k sejam vsaki mesec in kolikerkrat je tekom meseca potrebno; v manjših skupščinah naj se zbere vsaj vsake tri mesece in če je kedaj vmes potrebno. Seja naj se vrši po obredniku.

Odbor ima posvetovavno moč v stvareh, ki spadajo v njegovo oblast; te so: oddajati manjše službe, določati dneve sej, odločevati, kateri naj se sprejmo v red, kateri naj se pripustijo k obljubam in katerim naj se dovoli prestop iz družih v njihovo skupščino, izključevati nevedne in po trojnem opominu nepokorne ude; skrbeti, da se bolnike obiskuje in določati osebe za to službo, določevati podporo za potrebne in bolne; pospeševati vse dobro v skupščini, širiti redovnega duha, vneti ude za shode in za vestno izpolnjevanje vodila in redovnih predpisov, dovoljevati razne stroške.

Sejam naj po mogočnosti predseduje voditelj, ali naj jih skliče prednik ali prednica na njegovo povelje. Kar se v teh sejah sklene, ima moč in veljavo le tedaj, če voditelj dotičen sklep odobri.

V odbor pripadajoči naj se sej pridno vdeležujejo. Vprašanja stavi voditelj, ali ž njegovim dovoljenjem, če je odsoten, prednik ozir. prednica. Vsak naj pove svoje mnenje ponižno, jasno in odkrito, najprej mlajši, potem starejši.

O vsem, kar se v sejah razpravlja, so dolžni vsi strogo molčati za vedno.

Nihče naj ne prezira mnenja družih in naj ne vsiljuje svoje, ampak vsako naj se prevdari ne glede na osebo.

Če je težko kako zadevo razrešiti in je važna, ter so mnenja odbor-nikov zelo različna, naj odloči voditelj, ali naj se odloži rešitev na drugo sejo.

Ko so zadevo na vse strani dobro prevdarili, potem naj glasujejo. O manjših, bolj navadnih stvareh, kjer ni pričakovati odpora, lahko javno pove vsak svojo odločitev. Pri bolj važnih in težkih stvareh, kjer je odpor bolj velik, naj se vedno tajno glasuje po listih.

Da je glasovanje veljavno, je treba, da je seja veljavno sklicana t. j. da jo je sklical voditelj ali vizitator, da so bili vsi v odbor spadajoči povabljeni k seji in da je vsaj polovica njih pričujoča. Odločitev je veljavna, če je nad polovico pričujočih glasovalo za njo. Pri enakem številu oddanih glasov odločuje voditelj, ki ima pa pravico odločitev prepustiti vizitatorju, posebno če je predlog skupščini v breme.

* * *

§ 2. Oskrbnik, ki se imenuje vizitator, naj pridno preiskuje, ali se izpolnjujejo postave. Zatorej je dolžan vsako leto, tudi večkrat, če bo treba, obiskati kraje, kjer so udje, in

sklicati jih na shod, h kateremu so zavezani priti vsi predstojniki in vsi udje. Ako vizitator katerega sè svarjenjem in zapovedjo na dolžnost opomni, ali mu kaj v zveličavno pokoro naloži, najta to ponižno sprejme ter se ne brani zadostiti.

Ta paragraf zadeva pred vsem voditelja, ki je dolžan prositi za vizitatorja in tega, da jo dobro opravlja. Kar tiče vas, predragi novinci, je to, da imate dolžnost iti na vizitacijo, kedar je oznanjena in na shod kedar ga vizitator skliče. To se ima zgoditi redno vsako leto enkrat, po potrebi tudi večkrat.

Tretjeredniki naj govorijo z vizitatorjem ponižno in odkritosrčno, da more spoznati stanje skupščine in vaše redovno življenje, ter dati vam in drugim razne nasvete in navodila za zboljšanje, kar je slabega in utrditi, kar je dobrega.

Če bi vam za pogoške kako pokoro naložil, jo ponižno sprejmite in vestno opravite.*

§ 3. Vizitatorji naj se volijo iz prvega reda frančiškanskega ali pa iz tretjega regularnega reda; določili jih bodo kustosi ali gvardijani, ako se za to naprosijo. Neduhovnim možem bodi služba vizitatorja prepovedana.

Vizitatorji morejo biti le duhovne osebe, nikedar kaka oseba svetnega stanu. In še mej duhovnimi osebami so določeni le mašniki prvega ali tretjega regularnega reda sv. Frančiška. Osebo imajo pravico določati provincijali ali gvardijani t. j. predstojniki provincije in predstojniki samostanov in v njihovi odsotnosti njih namestniki. V naši slovenski provinciji jih navadno določa kapitelj.

Besede: „ako se za to naprosijo“, tičejo voditelje skupščin in njihov odbor. Ti so dolžni vsako leto prositi v bližnjem samostanu, odkoder ima skupščina dobivati vizitatorja, samostanski predstojnik je pa dolžan poslati ga.

§ 4. Udje, ki so nepokorni in slabega obnašanja, naj se dvakrat in v tretje opominjajo na dolžnosti; ako ne bodo pokorni, naj se izključijo iz reda.

Ta paragraf je soroden sè zapovedjo, naj se nevredni v tretji red ne sprejemajo. Ker se pa včasih dogodi, da se nekedaj vredni s časom nevredne napravijo in delajo tretjemu redu škodo, zato je treba take nevredne zboljšati, ako pa tega nočejo, jih je pa treba izključiti. To zahteva skrb za pravo redovno življenje, dobro imè in čast reda in skupščine.

Vodilo razločuje dve vrsti nevrednih: nepokorni in tisti, ki se slabo obnašajo.

1. Nepokorni t. j. taki, ki se trdovratno ustavljajo zapovedi vodila izpolnjevati in ostanejo gluhi za vsako svarjenje in opomine. Če kateri tretje-

* Voditelji imajo bolj natančne podatke o vizitaciji: Tischler: Handbuch zur-Leitung des Dritten Ordens, 6. izd. str. 278—281. — Fr. H. Mileta; Enchiridion pro directoribus Tertii ord. saec. Romae 1913. str. 72—73. in v Cvetju I. 1914. str. 375—377.

rednik ali tretjerednica hodi plesat, ali k slabim predstavam v gledišče, ali v gostilne, ali pusti v hišo prinašat slabe knjige, časopise ali jih sam bere, ali dela prepire in sovraštva, ali izostaja od mesečnih shodov, ali se nedostojno oblači itd., tak se opomni, in če dvakratni, trikratni opomin in naložena pokora nič ne izda in se ne poboljša, ga mora voditelj v odborni seji izključiti iz tretjega reda.

2. Redu škodljivi, ki se slabo obnašajo, ki dajejo pohujšanje, spodkopavajo redu, voditelju, prestoništvu ugled itd. Taki naj se opozorijo in opomnijo dvakrat, trikrat, če je napaka ali pregrešek tajen; če je pa stvar javna, kakor je padeč proti 6. zapovedi, 7. zapovedi, upor proti višjim, ali obrekovanje višjih, taki naj se takoj brez odlašanja izključijo.

Izključeni nimajo nadalje nič skupnega več s tretjim redom in se nazaj ne sprejemajo več razen v redkih slučajih, po daljšem času (nekaj let) resnega poboljšanja in spokornega življenja.

§ 5. Ako bi se kedo v teh postavah kaj pregrešil, naj ve, da nima vsled tega nobenega zadolženja, izvzemši to, kar je po božjih ali cerkvenih postavah vže tako zapovedano.

Ta odločitev vodila obsega za vse dobre tretjerednike veliko tolažbo; greha ni, če katere zapovedi vodila ne izpolnijo, plačilo pa prejmejo, če jih izvršujejo. Tako je določila sv. cerkev. Grešili bi le, če bi kaj takega storili, kar je drugače, n. pr. v božjih ali v cerkvenih zapovedih, prepovedano, ali če bi kaj opustili, kar je tam zapovedano.

Dolžni so pa — pa zopet ne pod grehom — za prestopke zoper vodilo opraviti pokoro, če jim jo voditelj ali vizitator za nje naloži.

Vedeti je pa treba, da tisti, ki bi vodilo v popolni zavednosti, premišljeno in iz navade prestopali, kažejo mlačnost v službi Boga, posvetnega duha, kar ni brez greha.

Zato pa nikoli ne opuščajte nobene tretjeredne dolžnosti. Če teh, ki so lahke, ne bi izpolnjevali, bi druge težje še manj. Prosite Jezusa vsaki dan za sveto stanovitnost v dobrem.

§ 6. Ako kedo iz veljavnega in pravičnega vzroka ne more izpolnjevati kekega poglavja te postave, je dovoljeno oprostiti ga v tisti reči, ter jo modro zameniti. K temu naj imajo pravico redni predstojniki frančiškanski prvega in tretjega reda, kaker tudi gori omenjeni vizitatorji.

V tretjem redu se sedaj, ko je vodilo tako zljajšano, redko more dogoditi, da bi bilo treba njegove zapovedi še bolj zljajševati ali od njih oprostiti. Vender to ni nemogoče. Zato je na koncu vrejena tudi ta zadeva.

Oprostiti ali zamenjati kako zapoved vodila sme voditelj ali vizitator. Pa ne po svoji volji, ampak le iz veljavnega in pravičnega vzroka. Vsak spregled je rana za vodilo in zdravilo za onega, ki se ga oprostí, ali se mu zapoved spremeni v drugo dobro delo. Zato je voditelj dolžan paziti na vodilo, da je ne rani brez tehtnega vzroka in če je to že potrebno, da po-

stopa previdno in modro. Dati mora pa tudi udom zdravilo, pa tako, da jim koristi in le v resni potrebi.

Če bote tedaj kedaj v zadregi glede izpolnjevanja kake zapovedi vodila, vprašajte voditelja in kar vam poreče, storite. Nikar pa nadlegovati spovednika, ker kot tak vas ne more veljavno oprostiti, niti vam zamenjati tretjerednih dolžnosti.

* * *

To vodilo je bilo odobreno in potrjeno na slovesen način, kakr imajo papeži navado potrjevati vodila pravih redov. Besede potrdila se glasijo:

„In to vse in vsako posebej, kakr je gori določeno, hočemo, da bodi trdno, ustanovljeno in priznано za vselej, ne da bi moglo kaj ovirati ustanove in pisma apostoljska, določbe, navade, posebne pravice in druga Naša in pisarnice apostolska vodila ter kar si bodi nasprotnega.“

„Nobenemu torej človeku ne bodi dovoljeno to Naše pismo kakr si bodi in v kateremkoli delu poškodovati. Če se pa predrzne kedo kaj takega storiti, naj ve, da si bo nakopal jezo vsemogočnega Boga in blaženih Petra in Pavla, apostolov njegovih.“

„Dano v Rimu pri sv. Petru v letu včlovečenja Gospodovega 1883, dne 30. majnika, šesto leto našega papeštva.“

Kratek obseg tretjerednih dolžnosti, razvrščenih po času, v katerem se imajo izpolnjevati.*

Vsaki dan:

1. Pred jedjo in po jedi naj pobožno in hvaležno molijo. (Poglavje II., §. 3.)
2. Če ne opravljajo brevirja ali manjšega oficija blažene Device Marije, naj molijo 12 očenašev, češčenamarij in „čast Očetu,“ razen kè bi bili po boleznih zadržani. (Pogl. II., §. 6.)
3. Ako morejo, naj bodo pri sveti maši. (Pogl. II., §. 11.)
4. Zvečer naj si vest izprašajo; če so se kaj pregrešili, naj s kesanjem in pokoro popravijo greh. (Pogl. II., §. 10.)

Vsaki mesec:

1. Bratje in sestre naj se izpovedo svojih grehov in naj pristopijo k svetemu obhajilu. (Pogl. II., §. 5.)
2. Naj prihajajo k shodu, ki ga bo napovedal predstojnik. (Pogl. II., §. 11.)
3. Naj zlože vsak po svoji moči nekoliko skupaj, da podpirajo ubožniše izmej udov, zlasti za čas boleznih, in da skrbje za čast službe božje. (Pogl. II., §. 12.)

* Glej Cv. V. str. 100—101.

Vsako leto:

Bratje in sestre naj se postijo ta dan pred praznikom brezmadežnega spočetja blažene Device Marije in svetega očeta Frančiška. (Pogl. II., §. 4.)

Vsaki čas:

1. Udje tretjega reda naj nosijo mali škapulir in konopec ali pas. (Pogl. I., §. 3.)
2. Naj drže zapovedi božje in cerkvene, kakr se zavežejo pri obljudi; in naj zadosté za prestopke, kakr jim bo naloženo. (Pogl. I., §. 4.)
3. Naj se varujejo lišpanja v noši in obleki in naj se drže po svojem stanu skromnosti. (Pogl. II., §. 1.)
4. Varujejo naj se z največjo skrbjo plesov in nespodobnih gledaliških predstav in poedin. (Pogl. II., § 2.)
5. Naj bodo zmerni v jedi in pijači. (Pogl. II., §. 3.)
6. V domačem življenju naj si udje prizadevajo drugim dajati dober zgled, pospeševati pobožnost in dobra dela. Knjig ali časopisov, ki bi znali spodkopati čednost, naj ne pusté prinašati v hišo in naj prepovedo svojim podložnim prebirati jih. (Pogl. II., §. 8.)
7. Skrbno naj gojé blagovoljno ljubezen mej seboj in do drugih, in naj skrbé, kjer je mogoče, da poravnajo prepire. (Pogl. II., §. 9.)
8. Bratje in sestre naj nikedar ne prisezajo, razen v potrebi. Varujejo naj se nesramnih pogovorov in nespodobnih šal. (Pogl. II., §. 10.)
9. K pogrebu vmrlega tovariša naj pridejo udje tistega kraja in ptuji, ki so ravno tam, in naj molijo skupaj za dušno tolažbo ranjkega tretji del rožnega venca. Mašniki naj mej sveto mašo, svetovni ljudje pa, če morejo, pristopivši k svetemu obhajilu, molijo za večni mir pokojnega brata. (Pogl. II., §. 14.)
10. Nihče naj se ne brani služeb brez pravičnega vzroka, nihče jih ne opravljaj nemarno. (Pogl. III., §. 1.)
11. Vsi so zavezani prihajati k splošnemu shodu, kedar ga vizitator skličé. Kateri so se kaj pregrešili, in jih je vizitator opomnil na njih dolžnosti, naj se spodobno podvržejo in se ne branijo pokore. (Pogl. III., §. 2.)
12. Udje, ki so nepokorni in slabega zadržanja, naj se trikrat opominjajo: ako ne slušajo, naj se izključijo iz reda. (Pogl. III., §. 4.)

O priložnem času:

Udje, kateri morejo narediti oporoko, naj jo naredé. (Pogl. II., §. 7.)

* * *

Dolžnosti do tu popisane vežejo vse tretjerednike brez razločka. Dve drugi veljate le bolj predstojnikom. Te dve sté:

1. Skrbeti za bolne ude in jih opominjati. (Pogl. II., §. 13.)

2. Vizitator naj obiskuje ude vsako leto, tudi večkrat, če je treba. (Pogl. III., §. 2.)

Vodilo tretjega reda ima tudi ta svet: „Udje tretjega reda bodo velike hvale vredni, če se bodo pustili, razen dveh zapovedanih postov, še o petkih ali vzdržali mesnih jedi ob sredah, po stari navadi tretjerednikov.“ (Pogl. II., §. 14.)

P. ANGELIK TOMINEC:

Spoznavaj samega sebe!

Najbrže ste, dragi bravci, že večkrat slišali besede našega naslova, ki so bile napisane nad vhodom Apolonovega templja v Delfih in ste tudi, morda nehotе vprašali, zakaj niso napisali ondi kaj bolj pomenljivega, n. pr. Ljubi svojega bližnjega, ali premaguj samega sebe, kar je na prvi pogled gotovo važniše za vsakidanje življenje. Zakaj so Grki tu priporočali ravno spoznanje samega sebe kot najbolj potrebno sredstvo v dosegu modrosti? Zato, ker je spoznanje samega sebe temelj vsake čednosti, pa tudi vsake sreče in zadovoljnosti. Brez spoznanja samega sebe ni mogoče iz srca ljubiti svojega bližnjega, ne premagati samega sebe. Kako naj n. pr. človek, ki živi pogosto v prepiru s svojim bližnjim, spolnuje zapoved ljubezni, ko mu niti v sanjah ne pade v glavo, da je morebiti večkrat preprirov sam kriv, ker ima v svojem govorjenju nekaj trdega in napuhnjenega, kar nehotе odbija slehrnega človeka. Kako naj se n. pr. gdo nauči premagovanja samega sebe, ko se niti ne zaveda, da je nagle jeze in siten in ko misli, da na njem sploh ni reči, ki bi se dala še zboljšati in popraviti? Kako naj si eden ali drugi pribori srečo in zadovoljnost, ko mu niti mimogrede ne pride na misel, da s svojim ravnanjem in obnašanjem, takorekoč sam sebi meče po noge polena, nad katerimi se spodtika, pada, se jezi in morda celo kolne in seve druge dolži.

Malokateri pregovor je tako resničen, kakor oni znani, ki pravi: „Strast je slepa“. Če kedo zgubi pravdo in mora plačevati obilne stroške, se jezi, ker dandanes je ta stvar zelo draga, toda pri tem mu niti na misel ne pride, da bi priznal: Prav mi je, saj sem tudi sam kriv. Krivi so tega le sodniki in priče, strast je namreč slepa. — Marsikedo leta in leta zapravlja svoje premoženje ter zanikrno gospodari: naposled zaropota boben pred njegovo hišo. Tedaj preklinja vse, le svojo krivdo in nespametno ravnanje pozabi, — strast je slepa. — Zopet drugi pade v greh po lastni krivdi. Opominjala ga je preje vest, svarili so ga stariši in spovednik, toda slepo je drvil v prepad. Ko se pokažejo nasledki greha, tedaj je sam seveda angeljček brez vsake krivde; nesreče so krive okoliščine in razmere, kriv je zapeljivec ali

zapeljivka, le on je nedolžen, le sama je nedolžna — strast je slepa. — Drugi grešnik te vrste dolži celo Boga samega, češ, zakaj mi je pa ustvaril tako močne nagone, ne pomisli pa, da mu je Bog dal tudi milost, razum in voljo, da nagnenje lahko premaga. Sicer dobro ve, da se je že na tisoče drugih lahko premagalo, ne spomni se pa, da je isto tudi njemu mogoče — strast je slepa. — Če tuji otroci store kako napako, tedaj se sosedom zdi to neznosno, takoj so pripravljeni godrnjati čez zanikrnost starišev, njihovo pokvarjenost, če pa njihovi lastni otroci store še večjo neumnost, tedaj so to le zapeljani ubožci, — strast je slepa. Povsod vidimo isti prizor: Človek je več ali manj zaljubljen sam v sebe in svoje vrline; vsako nezgodo, nesrečo in tudi lastno hudobijo skuša zvrčati na druge. — Strast je slepa. Pa naj bo zadosti zgledov!

Iz vsega tega je vsakomr jasno, kako neobhodno potrebno je za vsakega človega spoznanje samega sebe. Ako hočeš sam sebi dobro, skušaj si to spoznanje pridobiti. Pa kako?

Prav lahko sredstvo za to je vsakidanje izpraševanje vesti. Kaker trgovec zahteva račun slehrni dan od svojega blagajnika, da njegovi računi ne pridejo v nered; tako je koristno, da tudi ti slehrni dan sam sè sabo obračunaš, da tvoji računi vsled nemarnosti ali pozabljenosti ne pridejo v nered. Kedor na tak način dan za dnevom vodi nadzorstvo nad samim seboj, je lahko ugotovljen, da se mu napake nigdar ne bodo v srcu udomačile, ter prešle v grešno navado. Kedor pa to zanemarja, njega srce bo kmalu podobno polju in vinogradu, o katerem govori modri: „Šel sem po njivi lenega človeka in skozi vinograd nespametnega moža, in glej vse so bile prerastle koprive in trnje je bilo pokrilo njegovo površino in kamnata ograja je bila podrta.“ (Preg. 24, 30, 31). Naša pokvarjena narava je nerodovitna zemlja, iz katere le malo ali nič dobrega ne zraste. Zato je treba vedno imeti pripravno orodje pri rokah za spodrezovanje; to se vrši potom večkratnega izpraševanja vesti. To spodrezuje napake korenini, jih iztrga iz srca, še predno so začele kaliti in zabranjuje, da ne poženo novih korenin. To so spoznali ne samo svetniki in učitelji duhovnega življenja, ampak tudi mnogi paganski modrijani, kakor Seneka, Plutarh, Epiktet in drugi. Prišli so do sličnih zaključkov, kaker kerščanski asketi, čeprav jih je vodila pri tem le naravna luč razuma. Eno najnavadnih navodil, katero je dajal stari modrijan Pitagora svojim učencem je bilo, naj vsaki večer stavijo nase resna vprašanja: Kaj sem storil? Kako sem storil? Kaj sem storiti opustil? Če najdejo, da so vse dobro izvršili, naj bodo nad tem veseli, če pa nasprotno, naj nad tem žalujejo. Če prideneš pred ta vprašanja še kratek vzdih k Sv. Duhu za razsvetljenje in dodaš po spraševanju kesanje in trden sklep, pa imaš tu krščansko izpraševanje vesti. Pojdi in stori tudi ti tako!

P. VINCENCIJ KUNSTELJ:

Lepo vedenje.

lovek je, kaker znano, družabno bitje, ki živi in mora živeti v družbi, živeti seveda tako, da more ta družba z njim po pravici biti zadovoljna.

Pred vsem se imamo ozirati na družbo v domači hiši, da se v tej prav obnašamo, prav vedemo. Izognili se bodemo marisikateremu prepiru, marisikateri neprijetnosti, ako se bomo držali najnavadnih predpisov olike.

Morda si ravno slabe volje, ko te domačih eden kaj popraša; ti pa zarežiš nad njim, ali pa mu niti odgovora ne daš. Ali je to prav? — Ne! ni in ne more biti! In to ni samo zoper krščansko ljubezen, temveč je tudi zoper oliko, ki zahteva, da moramo vedno in vsakemu dati na njegovo vprašanje prijazen, dostojen odgovor. Odgovoru bi se smeli izogniti le tedaj, kedar smo vprašani po skrivnostih, ki jih ne smemo razodeti; pa tudi tedaj se mora to zgoditi na lep način. Celó tedaj, ke bi nam kedo krivico delal, ne smemo prestopati mej dostojnosti, temuč povejmo sicer odločno, vender prijazno in uljudno tisto, s čemr se hočemo opravičiti. Ravno v domači hiši se je treba vedno in vedno vaditi v tako imenovanih malih čednostih, če hočemo, da bo naše družinsko življenje prijetno, ter Bogu in ljudem dopadljivo.

Stopi v družino, kjer so vsi od prvega do zadnjega olikanega vedenja, lepega obnašanja! Kako prijetno je mej njimi! Kedar eden govori, mu drugi ne segajo v besedo, temveč čakajo mirno, da pove svoje. Nihče ne kriči čez mero, temveč pove sè spodobnim glasom in dostojnim povdarkom, kar ima povedati. Nihče ne sili v ospredje; zlasti mlajši nočejo biti prvi; vedno in povsod dajo prednost starejšim. Vsak marljivo opravlja svoje od starišev ali gospodarja zaukazano delo; brez godrnjanja in celo z vidnim veseljem pomaga tudi drugim. — Pri jedi ni videti prebiranja, kedo bo večji in boljši kos dobil; vsak vzame to, kar je ravno pred njim in drage volje boljše drugim prepusti. Tudi prehitro nihče ne je, kar je neprimerno za človeka, ki se mora ločiti od živali. — Ko se opravljajo običajne molitve, kakr jutranja in večerna, molitev pred jedjo in po jedi, tedaj nikogar ne manjka, zakaj neolikano bi bilo jesti s tistimi, s katerimi nisi molil. Pri molitvi se tudi vsi tako obnašajo, kakr zahteva olika, če že ne bi gledali na pobožnost. Vsi stoje ali vsaj spodobno sede, sè sklenjenimi rokami opravijo dolžno molitev. Ko zjutraj vstajajo ali zvečer legajo spat, se vsi tako obnašajo, da ne žalijo čuta sramežljivosti in niso eden drugemu v spotiko, kar bi bilo nasprotno ne samo krščanski čednosti, temuč tudi olikanemu obnašanju. Če je eden v družini žalosten, tedaj se vsi drugi ozirajo na to še bolj v dejanju kakr z besedo in mu kažejo dolžno sočutje, ter z njim žalujejo kakr se z veseljem vesele. Kedar kedo v hiši oboli, tedaj se še posebno vsi zdrže-

preglasnega neolikanega govorjenja, bolniku radi in z vidno ljubeznijo strežejo, pa naj si bo tudi zadnji hlapec v hiši. To je ravno še posebno znamenje olikane družine, da si nihče tudi poslom nasproti ne dovoli nobene surove, neotesane besede. Tista gospoda, ki svoje posle od zgoraj doli gleda, ki jim nikedar ne privošči prijazne besede, nima prave olike, olike srca, ki je jedro resnične izobraženosti. Njena olika je le navidezna, je nekaka prevlaka, ki umetno zakriva nagoto in praznoto srca.

V olikani hiši je vsaka reč na svojem mestu, to pa zato, ker olikan človek vse dene tja, kamr spada in pusti tam, kjer ima biti. V taki hiši je vse čisto in snažno, zato ker vsak pazi in gleda na snago, kaker se ravno olikanemu čloyeku spodobi.

Morda si misliš: to je sicer prav lepo, če gre v hiši vse tako po pravem redu, ali to je težavna reč, treba se je preveč zatajevati, treba je malo preveč krotiti svoj jezik in čute. Res je: olikanost zahteva mnogo zatajevanja in je ravno zato tudi pred Bogom zaslužljiva, ter ob enem podlaga premnogim krepostim. Ali to zatajevanje je že na tem svetu navadno bogato poplačano, kar nam spričuje že površen pogled, ki smo ga napravili v družino olikanih ljudi.

Še bolj se bomo o tem prepričali, če vstopimo za trenutek k neolikani družini, pa samo za trenutek, zakaj mej takimi ljudmi ni prijetno muditi se.

Le poslušajte! Eden črez družega kriči, ta joka, drugi se mu pa v obraz smeje in roga. Eden mora za vse delati, drugi pa malomarno posedajo, eden pospravlja noč in dan, drugi pa hite razmetavat, kaker bi šlo za stavo. Brezobzirnost je v taki hiši glavna lastnost in vsak dela po svoji glavi. Kedar molijo, če sploh kaj molijo, tedaj gotovo ni vseh skupaj, in tisti, ki so, molijo tako, da je Bogu bolj v nečast, kaker pa v čast. Pri jedi že sede nerodno, vsak skuša družega prekositi in prehiteti in se v vseh teh ozirih malo ločijo od gotove vrste živali. Koliko trpi po takih družinah sramežljivost, o tem ni da bi govoril.

Kako zelo se torej spleča malo zatajevati se in se iz dobrega in najboljšega namena malo priučiti oliki in omiki!

Ta pa nam ni potrebna samo v domači hiši, temuč tudi v občevanju z drugimi ljudmi, zakaj proti nikomr nimamo pravice opuščati uljudnega obnašanja. V vsem našem zadržanju moramo kazati spodobnost in nekako uglajenost in prožnost, tako da se hitro pozna olika, ki jo imamo kazati celo v obleki, ki bodi pred vsem snažna, okusna, času in razmeram in stanu primerna in pa zmerna v modi. Moda, ki žali sramežljivost, ki nekako izziva, taka moda je ne le grešna, temuč tudi zoper oliko, kakr greši zoper oliko človek, ki se nespodobno obnaša.

Celo toliko preganjani in od druge strani zopet tolikanj zaželjeni ples bi ne bil nevaren, ke bi bilo zagotovljeno, da se nihče izmej plesavcev ne bo pregrešil zoper oliko. Mogoče, da ti ne greš na ples iz slabega namena, rad ti vrjamem, ali odkod veš, da boš v stanu krotiti in brzdati razbrzdanost drugih, ki bodo s teboj v družbi, zlasti tedaj, ko stopi vino v glavo, ko se tako rade prestopajo meje dostojnega olikanega vedenja?

Olikano vedenje se pa zlasti zahteva v hiši božji, v cerkvi. V tem oziru grešiš, če prideš prepozno k službi božji; to je prav gotovo neolikano, če tudi velja za „gosposko“; saj vsaka gospoda v resnici ni vedno olikana in obleka po najnovejši modi dostikrat zakriva prav neplemenito, to je: neolikano srce.

Ko prideš v cerkev, pojdi na svoje mesto, da ne boš komu na potu. Ako duhovnik moli litanije ali kaj podobnega, tedaj glasno odgovarjaj enako drugim; ako tega nočeš, pa moli tiho, ker bi bilo neolikano, ke bi druge motil pri njih molitvah. Neolikano je, če se radovedno po cerkvi oziraš, se smejaš, šepetaš. — Nadalje grešiš ne samo zoper krščansko čednost, temuč tudi zoper oliko, ako hodiš v cerkev skazovat svojo obleko, kakr bi prišla na plesišče, kar je neodpustljiva lehkomišljenost. V cerkev ne spada kričeča obleka, še manj pa nedostojna.

Že pri svetem krstu nam je bilo rečeno: „Prejmi znamenje Križa tako na čelu kaker na srcu, sprejmi vero nebeških zapovedi: in bodi tak po obnašanju, da že moreš biti svetišče božje.“ Naš brevir pa hvali in povzdiguje svetega Bonaventuro, da je bil „modestus moribus“, kar pomeni, da je bil „skromnega obnašanja“. Gotovo lepa pohvala, izrečena svetniku v čast, nam pa v spodbudo, naj si tudi mi prizadevamo za lepo obnašanje, ki je podlaga, trdna podlaga čednostnemu življenju in zato tudi pred Bogom zaslužljivo, ako se vse vrši iz pravega, vzvišenega in bogoljubnega namena, ter takomnogo pripomore k naši časni in večni sreči.

Take so.

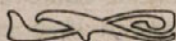
P. H. B.

V kroniki kamniškega samostana je pisano, da je tu dne 6. aprila 1742. umrla in bila v tretjeredni grobnici v Frančiškanski cerkvi pokopana tretjerednica-devica Katarina, Ana, Marija Primožič. Njen dušni voditelj ji je po smrti dal sledeče spričevalo:

Svetu je popolnoma odmrta. V vsem in povsem udani v voljo božjo je bilo največje veselje o Bogu in božjih rečeh se pogovarjati. Mej takimi pogovori so ji tekle solze ginjenja. Za evharističnega Jezusa je kar gorela. Tudi v bolezni ga je vsaki dan srčno zaželela. Za plačilo se ji je dal že tu v podobi ljubkega deteta dvakrat s telesnimi očmi gledati. Enkrat mej sveto mašo, enkrat pa mej sv. obhajilom. V molitvi je bila tako goreča, da je hotela po cele noči prebedeti in premoliti. Premišljevanje Kristusovega trpljenja — njeno neprestano, najljubše premišljevanje — ji je bilo izvrstna šola raznih čednosti. Svoje telo je z raznimi pokorili krotila. Veliko in strogo se je postila, spala je na golih tleh ali na deskah, nosila je notranjo obleko iz konjske žime in še razna druga pokorila na rokah in nogah, dokler je bila po spo-

vednikovem ukazu prisiljena, da je malo mileje sè seboj ravnała. Dve leti pred smrtjo je ob petkih čutila velike bolečine na levi strani, v srcu pa nezrečeno radost, kar se je splošno smatralo za izredno božjo milost. Poldrugo leto je bolehal. Nad tri mesece je bila priklenjena na posteljo in je veliko trpela. Toda ves ta čas ni bilo nevoljnega zdiha iz njenih ust. Z občudovanja vredno potrpežljivostjo je trpela, dokler je imenovanega dne in leta v sluhu svetosti pohitela k svojemu nebeškemu ženinu.

Take so — vzorne tretjerednice.

Bodi svetloba.

3. ugovor: «Človek mora čuti oba zvona — — —»

Tako se izgovarjajo dandanes mnogi in skušajo potolažiti svojo vest, ki jim očita, da ne delajo prav, če bero od cerkve prepovedane knjige in časnike ali časopise in brošure pisane v proticerkvenem duhu. „Saj sem drugače pošten, pravičen in dober, redno hodim v cerkev, k spovedi, k sv. obhajilu; rad tudi dajem za cerkvene in verske namene po svojih močeh, ker pa slučajno berem Domovino, Slovenski Narod, Naprej i. t. d. mi pa že pravite, da sem brezverec, ali da bom vsaj vero zgubil.“ Tako se je opravičeval sin nasproti svoji dobri, pošteni materi, ko ga je prijemala zaradi slabih časopisov, o katerih je vedela, da jih Cerkev ljudem brati zabranjuje.

Eden kakor drugi izgovor ni morebiti izmišljen, ampak se stokrat dan za dnem ponavlja v različnih izdajah, ki pa vedno izvenevajo v refren, kako neumno je, da Cerkev take reči prepoveduje. Ali Cerkev res nespametno ravna? Poglejmo!

Kristus je prišel na svet, da „priča resnico“ (Jan. 18, 37). To poslanstvo je izročil tudi svoji Cerkvi, ko je rekel apostolom: „Pojdite in učite vse narode, — — — učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ (Mat. 28, 19—20). „Kedor veruje, bo zveličan, gdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ (Mark. 16, 16). Cerkev je torej poslana človeštvu, kot učiteljica vere in nravnosti. Uči nas resnico s tem, da nam kaže, katere verske resnice moramo verovati; uči nas nravnosti, ko nam kaže pot, po kateri nam je hoditi. To svojo dvojno nalogo izvršuje Cerkev s tem, da nam na eni strani oznanjuje resnico, na drugi strani nas pa svari pred zmoto. Ker se pa zmota ne širi samo po govorjenju nasprotnikov, ampak dandanes še prav posebno po knjigah in časopisih, zato je naravno, da mora Cerkev vernike svariti pred veri sovražnimi spisi in knjigami, in mora zabranjevati jih prebirati. Ako bi tega ne storila, bi prenehala biti pokorna Jezusu, prenehala bi biti katoliška Cerkev. To je verska podlaga prepovedi veri sovražnih knjig in časopisov. Iz te pač jasno sledi, da ima Cerkev ne samo pravico, ampak

tudi dolžnost to pravico izvrševati. Kaj bi pomagalo Cerкви, pričati in označevati resnico, če ne bi imela tudi pravice obsojati zmote, laži in obrekovanja ter prepovedovati svojim podložnim vernikom vse tisto, s čimer širi nasprotnik zmoto, laž in obrekovanja? Nasprotnik pa širi imenovane krivice največ po protiverskih knjigah in časopisih, zato ima cerkev pravico in dolžnost zatirati jih.

Resničen je sicer izrek: „Treba je čuti oba zvona“, toda v našem slučaju je ž njim malo ali nič pomagano. Treba se je ozirati na človeka, kakršen je. Mnogi izmej kristijanov nimajo veselja raziskovati kaj je resnično in kaj neresnično, drugim manjka časa in sredstev, tretjim zopet zmožnosti in prilike, da bi se mogli o resnici podučiti. Kaj naj stori preprost kmetiški mož ali neuk mestni delavec, kaj kmetica ali tovarniška delavka na polju modroslovja, naravoslovja in v raznih vrstah svetovnega naziranja? Le za one ljudi, ki morejo in hočejo resnico iskati in se je, če jo najdejo, tudi okleniti, za te imajo besede: „treba je čuti oba zvona“ svojo vrednost in veljavo. Le ti imajo zmožnost stvari resnično presojevati, velika večina ljudi pa nima ne potrebnega časa, ne potrebnih zmožnosti. Zato pa tudi v mnogih slučajih ne morejo sami ločiti zmote od resnice, krivice od pravice. Zato tudi niso vedno tako poučeni, da bi dvojbe takoj razrešili in da bi zmoto vselej lahko zadušili. Kakor noben pameten človek ne pričakuje od preprostega črevljarja učenih zvezdoslovnih razprav, tako je nespametno, če si odvetniki, zdravniki in drugi te vrste pripisujejo zmožnost presojevati verska in npravna vprašanja, katerih niso nikoli temeljito proučili in določevati, kedaj je vera v nevarnosti ali ne.

Pa rekel boš: „Meni taki listi ne škodujejo, dovolj sem trden v veri.“ — Tako jih je govorilo že pred teboj na stotine in tisoče, ki so bili morebiti še trdniši v veri, kot si ti. — Ko bereš proticerkven ali brezbarven list, prvo in drugo se boš morebiti začudil ali celo zgrozil nad lažmi in nevednostjo. Bereš v tretje in dalje in ti pride na misel: Nekaj že mora biti res, drugače bi se ne upali tako pisati. Počasni strup je že začel delovati. Zbujati se ti začno dvojbe, ki jih sam ne znaš ali tudi ne utegneš rešiti, druge vprašati te je sram. Lahko je zbujati dvojbe. Za to ni treba ne bistrournosti, ne znanja, treba je samo tajiti, samo zanikovati. Norec vrže kamen v vodo, katerega ne more deset modrijanov izvleči. Na tak način je zgubilo vero že na tisoče in milijone ljudi, in večina od njih je izpočetka mislila, da so tako trdni v veri, da jih ne omaje nobena sila. Že samo ta skušnja, ki je Cerкви dobro znana in jo lahko sam opazuješ dan za dnevom, bi Cerkev morala privedi do tega, da zabrani slabe knjige in časopise, tudi če to ne bi bila njena naloga kot učiteljice vere in npravnosti.

Ali zdaj veš, zakaj Cerkev prepoveduje protiverske časopise in knjige? Če ti ni kaj jasno, vprašaj in odgovoril ti bo drage volje

Dr. P. Angelik Tominec.

Dopisi.

† **Dr. Avguštin Stegenšek, profesor bogoslovja.** Umril je dne 26. III. 1920 v Mariboru mož učenjak, mož neumornega dela, blag duhovnik, tretjerednik in mož trpljenja, preč. g. dr. A. Stegenšek. S smrtjo rajnega g. doktorja je izgubila znanost in prav posebno še lavantinska škofija nedogledno veliko. Narodil se je dne 7. VII. 1875 pri Sv. Lenartu nad Laškim. Po izvrstno dovršeni srednji šoli se je vpisal v mariborsko bogoslovje, kjer je bil posvečen v mašnika dne 25. VII. 1898. Kot semeniški duhovnik je vstopil v Mariboru v III. red sv. Frančiška dne 15. II. 1899. in je v Rimu v kolegiju sv. Antona napravil obljube dne 28. II. 1900. Po dovršenih bogoslovih študijah je bil poslan za dušnega pomočnika v Selnico ob Dravi. Kaplanoval je tukaj le nekaj tednov, ker ga je poslalo škofijstvo v Rim, kjer je študiral krščansko umetnost. Vrnivši se iz Rima, je začel leta 1902 predavati na mariborskem bogoslovju cerkveno zgodovino, umetnost in zadnja leta tudi še cerkveno pravo. Kot mlad profesor se je ob enem pripravljal za stroge izpite, ki jih je polagal na graški filozofski fakulteti, kjer je dne 19. XII. 1906 bil promoviran za doktorja modroslovja. Njegova nadarjenost in delavnost ste občudovanja vredni. Vsled izredne delavnosti in medvojnega pomanjkanja si je mladi mož nakopal sušico, ki mu je tudi upihnila luč njegovega delavnega življenja še le komaj 45. leta starosti. Zadnje leto je silno veliko trpel vsled bolezni. Dober teden pred smrtjo so mu odrezali nogo, a bilo je to sredstvo prepozno. Pogreb rajnega se je vršil v nedeljo, dne 28. sušca, vodil ga je iz hiše žalosti v Alojzijevo cerkev sam prezvišeni knez ni škof dr. Mihael Napotnik v spremstvu mariborske duhovščine in bogoslovcev. — Sklenimo z besedami iz pokojnikove oporoke: „Moje prijatelje in učence po škofiji pa prosim, da bi molili za mene pri sv. maši, da bi me ljubi Bog kmalu rešil ognja vic, da se ž njim združim, po katerem hrepenim z dušo in srcem — k Očetu in Sinu in Sv. Duhu, da se veselim v družbi moje matere Device Marije in vseh nebeščanov.“ *P. Filip Benicij.*

† **Župnik Jakob Menhart.** V ormoški bolnici je letos dne 15. majnika po daljši bolezni umrl v starosti 54 let župni upravitelj pri Veliki nedelji g. Jakob Menhart. Rojen je bil 17. julj. 1866 v Kamnici pri Mariboru, v duhovnika posvečen 25. jul. 1891. Kot kaplan je služboval pri Veliki nedelji, v Ormožu in na Ptujski gori; leta 1900 je bil imenovan za župnega upravitelja pri Veliki nedelji. Njegovo truplo so pripeljali iz Ormoža k Veliki nedelji in je tam pokopali. — Rajni župnik Menhart je bil odličen duhovnik, poln vneme za čast božjo in blager duš ter poln ljubezni do naroda. Neumorno je deloval v cerkvi-in zunaj nje v raznih društvih. Njegova delavnost, dobrosrčnost in ljubeznivost ga je storila priljubljenega pri vseh, ki so ga poznali, zlasti še pri njegovih župljanih. — Pokojni gospod župnik ima velike zasluge za tretji red sv. Frančiška, h kateremu je bil pristopil dne 5. sept. 1900; dne 27. okt. 1901 je pa napravil redovno obljubo. Pod njim je bila tretjeredna skupščina kanonično vstanovljena. Pri Veliki nedelji je ena najlepše urejenih skupščin tretjega reda mariborskega okrožja. Za sestanek voditeljev tretjega mariborskega okrožja na velikonočni torek je poslal jako ljubezniv referat o tretjerednih duhovnih vajah in pregledno statistiko. Počivaj v miru zvesti sin sv. Frančiška!

Razgled po serafinskem svetu.

V pojasnilo. Ker bi znal kedo misliti, da urednik v tej številki sam svoj jubilej proslavlja, bodi povedano, da je on s svojim tovarišem-jubilantom pri tem popolnoma nedolžen. Neki škratje so podobo vtihotapili z željo, da bi se jim za zlati jubilej zopet kaj takega posrečilo.

Papežev spominik. Kmalu bo dovršen spominik papeža Benedikta XV., ki ga mislijo muhamedanski dostojanstveniki postaviti v Carigradu. Spominik bo 7 m visok in bo kazal v krasni izdelavi iz kararskega marmorja sv. Očeta, kako drži v levici odprto evangeljsko knjigo, mej tem, ko je desnica dvignjena za blagoslavljanje. Podstavek nosi napis: „Dobrotniku narodov — brez razlike narodnosti in ver — kot priznanje hvaležnosti Orijeanta“. To je prvi spominik te vrste, ki je bil postavljen poglavarju krščanstva, ne da bi katoličani prispevali zanj le en sam vinar. Kakor znano je prvi dar podpisal turški sultan, ki je daroval 500 turških levov. Darovi presegajo znesek, ki ga zahtevajo stroški za spominik.

Priznanje katoliškega koledarja. Komisija, ki je bila izbrana, da vse potrebno pripravi za vpeljavo gregorijanskega koledarja na Ogrskem, je po daljših posvetovanjih stavila predlog, naj se v grški cerkvi ohrani julijanski koledar, v meščanskem življenju pa da naj se vpelje gregorijanski. Že med vojsko l. 1917 so v Rumuniji storili isto in vpeljali gregorijanski koledar za cerkev in državo. Tudi grška pravoslavna cerkev se bo prej ali slej morala sprijazniti z gregorijanskim koledarjem, zlasti ko bo enkrat vpeljan v javno življenje.

Minister — frančiškan. Dosedanji državni minister Ekvadorske republike dr. Lucijan Robert Jerome je stopil v frančiškanski red. Zdaj je novinec v samostanu Aračeli (Ara coeli) v Rimu in je star 48 let.

† **Kardinal Džustini.** Dne 17. marca t.l. je umrl v Rimu pokrovitelj frančiškanskega reda, kardinal Filip Džustini (Giustini). Rojen je bil 8. maja l. 1852. v Čineto, tivolske škofije pri Rimu. Po končanih študijah je celo svoje življenje prebil v službi rimskih kongregacij v katerih je kazal veliko znanje, pravo in izredno zmožnost za upravo. V kardinala ga je povišal papež Pij X. 25. maja 1914. Bil je na čelu kongregacije za delitev zakramentov in sem spadajoče zadeve. Papež Benedikt XV. ga je pred par meseci poslal kot svojega zastopnika k praznovanju 700 letnice kustodije Sv. Dežele v Jeruzalemu in v Egipt. Posebno hvaležen spomin smo mu dolžni frančiškani, katere je posebno ljubil in katerih zaščitnik je bil pri sv. Stolic. Znano je tudi, da se je posebno potegoval, da bi se izpolnila davna želja frančiškanskega reda, naj bi bil zagovornik Brezmadežnega Spočetja Janez Duns Skot proglašen za blaženega.

Za redovnega postulatorja frančiškanskega reda je imenovan P. Anton Santarelli, lektor bogoslovja. Njegova služba obstoji v tem, da mora skrbeti za proglašenje blaženih in svetnikov sinov in hčera sv. Frančiška Asiškega. Najmlajša svetnica iz družine sv. Frančiška je Ivana d' Arc, devica orleanska. Letos na praznik Vnebohoda Gospodovega je bila proglašena za svetnico.

Op. uredn: Mnogi so mnenja, da je bila Ivana Dark tretjerednica: zgodovinsko pa menda to še ni dognано.

Zahvala za uslišano molitev.

D. I. iz Lj. se zahvaljuje sv. Antonu za dvakratno uslišanje: v boleznih na očeh svoje sestre in v neki težki kupčijski zadevi. (Bog povrni dar 20 K za Cv). — Bodi hvala Srcu Jez. in Mar., sv. Antonu in dušam v vicah za srečen izid važne zadeve; zahvala je bila objubljena. Marija Sternen, Verhnika. (Dar 10 K smo obrnili za Cv. Bog plačaj!) — Zahvala in prošnja. Že skoro 10 mesecev se mi jed ustavlja, meso popolnoma, dasiravno mi diši. Čiste jedi lahko uživam. Zdravnik pravi, da se požiralnik zožuje. Ves pretekli mesec sem daroval presv. Srcu Jezusovemu in Marijinemu in sv. Antonu. Opravi sem tudi devetdnevno. Dozdeva se mi, da slabeje ni. Objubil sem to sporočiti Cvetju ter se priporočam tretjerednikom v molitev. Prosim Boga, da bi mogel toliko uživati, da bi vsak dan tudi mogel maševati. Hraše pri Smeledniku 1. julija 1920. Jernej Ramoveš, župnik v pokoju, tretjerednik.

Op.: Dar 2 K smo dobili za Cv. Bog Vam povrni!

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: Nevarno obolela tretjerednica Marija Oražem se priporoča preslad. Srcu Jezusovemu in sv. Antonu. — M. D. priporoča svetogorski M. B. in sv. Antonu sebe, svoje domače in še neko drugo osebo, da bi se zljajšalo sedanje stanje brldkosti. — Priporočamo tudi vse dobrotnike Cvetja in vse še ne vslišane prošnje.

Dalje se priporočajo v molitev pokojni udje tretjega reda:

1. ljubljanske skupščine: Marija Gartnar, Ana Zobec, Jera Keber iz D. M. v Polju, Barbara Meze, Marja Železnik, Helena Peklaj iz Polh. gradca, Neža Drogenik, Marija Kaplan, Marija Poljak, Marija Bizjak, Tomaž Eržen, poštni nadkontrolor v p. in bivši odbornik in prednik tretjega reda.

2. kamniške skupščine: preč. g. Mihael Koželj, župnik v pok., Marija Mrak iz Podgorja, Marija Pustotnik Radomlje, Ana Koritnik, Marija Oblak, Marija Zabavnik, Barbara Podbregar. Stranje: Marija Uršič. Mengeš: Marija Pogačar. Cerklje: Marija Bergant (53 let v III. r.).

3. cerkljanske skupščine: Marija Rupnik, Marija Petrič.

4. tržiške skupščine: Katarina Zupec.

5. nazarskega okrožja: Matevž Završnik, Terezija Pečovnik iz Nazarja; Helena Kok. Janez Cilenšek, Ana Marovt iz Braslovč; Marija Vajdl iz Mozirja. — Velenje: Uršula Krpač. — Luče: Marija Mlinar. — Št. Andraž: Ivana Ožir. — Škale: Amalija Kresnik, Barbara Vihar. — Paka: Terezija Pirtovšek. — Polzela: Terezija Posedel. — Rečica: Ana Senica. — Šmartin: Marija Obelšer.

6. mariborskega okrožja:

Sv. Martin pri Slovenjgradcu: Roza Tretjak, M. Rotovnik, M. Jelen. — Velikanedelja: preč. g. Jakob Menhart, župnik † 15 V. 1920. — Sv. Janez n. Dr. p.: Lenart Bricman. — Verže: M. Sterniša, A. Aleksič. — Sv. Ilj v Slov. gor.: Jožef Gornik, Simon Herzog. — Ljutomer: M. Feuš, M. Heric, M. Heric, Terezija Heric, Rozalija Kapun, M. Lipovec, A. Senčič, Ter. Novak, M. Brumen, M. Korošec. — Marija Snežna: preč. g. Martin Lah, župnik, Ivana Majer. — Ribnica: M. Rankel. — Sv. Križ pri Ljutomeru: Jakob Ranca, Ter. Sunčič. Jozefa Slavič, Anton Bežan, M. Rožman, M. Slavič. — Maribor: Jožef Čeh, Neža Perl. — Marija Snežna: preč. g. Martin Lah, župnik. † 11. VI. 1920. — Sv. Vencesl: Marjeta Berglez, Alojzija Goričan. — Sv. Lovrenc v Puščavi: Terezija Ras, M. Koper, Julijana Dobnik, Marjeta Koper, Marjeta Hartman, M. Turčič. — Sv. Ožbalt: Kuna Ramšak. — Vurberg: Barbara Bezjak. Maribor: Ludovika Slaček, M. Dobaj, M. Teran, Terezija Stancich, Frančiška Prosenak, Ana Gorjup, Alojzija Hanke.

7. skupščine v Kamnici pri Mariboru: Katar. Verdonik, Jožefa Žunko, Jakob Kokol, Anton Rottman, Justina Hojnik.

8. svetotrojiškega okrožja: Sv. Trojica: Beloglavec Magdalena. Ornik Marija, Breznik Terezija, Križan Marija, Žvarc Marija, Ozvatič Ana, Greifoner Leopold. — Sv. Bolfank: Zorec Ana, Krajnc Marija. — Sv. Ana v Slov. gor.: Ferk Alojzij, Šuman Jera, Vake Marija. — Sv. Jurij na Ščavnici: Rajntaler Marija, Matiašič Ivana, Filipič Marija. — Sv. Rupert. Petek Marija in njena hči Petek Marija. — Vurberg: Podgoršek Ana. — Sv. Urban: Ocvirk Marija, Toplak Ana. — Sv. Anton: Kolb Marija, Fras Ana, Zorman Franc, Verzel Ana. — Sv. Benedikt: Kocbek Marjeta. — Mala nedelja: Fras Marija. — Sobota: Serec Janez. — Sv. Jakob: Žel Terezija. — Tišina: Sušterič Terezija.

9. pokojni udje Armade sv. Križa: Luštek Martin, Ledčavas, Št. Jernej; Moro Ivan, Zupan Jožef, Loka pri Zidanem mostu; Barbara Mez, Kastelic Neža iz Ljubljane.

Tretjeredne vaje za september in oktober 1920.

Ljubljana: Mesečni shod: 19. sept. in 17. okt. ob polu petih popoldne; za zadržane: 20. sept. in 18. okt. ob petih zjutraj v dvorani. Poduk za novince: 8. in 26. sept. ter 31. oktobra ob štirih popoldne. Odborne seje: za moške: 5. sept. ob 10. dopoldne; za ženske: 19. sept. po shodu in 24. okt. ob štirih popoldne. — Na kvatno sredo 15. sept. dobijo vsi verniki kakr na porcijunkulo za vsaki obisk cerkve pop. odp, ker je v naši cerkvi kanonično vstanovljena bratovščina žalostne M. B. — **Devetdnevno** na čast sv. očetu **Francišku** bomo opravljali skupno. Začetek 25. sept. Ob delavnih bo vsaki dan devetdnevni sv. maša za žive ude in novince naše skupščine ob šesti uri, ob nedeljah ob polu sedmih. Skupne molitve bomo opravljali vsaki dan popoldne po litanijah. — **Novomesto:** 25. avgusta na dan sv. Ludovika: drugi tretjeredni kongres po sporedu, ki bo pravočasno objavljen v Dom. — **Kamnik:** Mesečni shod: 26. sept. in 24. okt. ob polu štirih popoldne. Pred shodom odborna seja, po shodu nauk za novince. Dne 4. okt. slovesna sv. maša za tretjerednike in slovesen sprejem novincev in obljud. — **Nazaret:** Mesečni shod: prvo nedeljo v mesecu ob polu osmih zjutraj. — **Brežice:** Mesečni shod: vsako zadnjo nedeljo ob dveh popoldne. — **Maribor:** Mesečni shod: 8. septembra, Marijino rojstvo, 3. oktobra, prva nedelja v mesecu ob treh popoldne. — **Celje:** Mesečni shod: vsako prvo nedeljo ob 1. popoldne. — **Sv. Trojica:** Mesečni shod: 8. septembra, 3. oktobra ob štirih popoldne. — **Škofja Loka:** Mesečni shod: drugo nedeljo vsakega meseca ob polu štirih popoldne. — **Krško:** Mesečni shod: vsako tretjo nedeljo ob 1. pop. — **Brezje:** Mesečni shod: vsako tretjo nedeljo v mesecu o polu osmih zjutraj. — **Vič:** Mesečni shod: vsaki prvi petek ob petih zjutraj; odborna seja v nedeljo pred shodom po litanijah. Takrat je tudi poduk novincev.

Darovi.

Za **Cvetje:** Po p. Kerubinu iz Nazarja 36 K; g. Podbregar Pavel, kapelan v Černomlju 48 K.

Za **franciškansko misijonsko družbo** so nabrali kamniški pospeševalci 1405 K 20 v. svetotrojiški v Slov. goricah 435 K 90 v. in sicer: Letnik Marija, Sv. Trojica 60 K 60 v. Savec Jakob, Mar. Snežna 90 K. Od Sv. Benedikta 14 K. Od Sv. Jurja na Ščavnici 66 K. Markrab Barbara, Verjane 30 K. Kvar Roza, Sv. Andraž 20 K; Zemljčič Marija, Negova 108 K. Mir Kristina, Negova 28 K. Dolamič Jozefa, Mala nedelja 19 K 30 v. — V Mariborskem okrožju so nabrali: Maribor: Slavič Anton 25 K. Stranjšak Franciška 94 K (med tem 30 K za odkup dečka z imenom Anton). Walter Anton 1 K 20 v.; Kokol Genovefa 20 K; Voršič Marija za odkup deklice: Marija 60 K; Neimenovan 10 K; R. P. Jožef Aljančič 65 K; R. D. Pavel Zavaddal, kurat v kaznilnici 10 K. — Starigr: Planinšek Antonija 20 K; Rebernik Ana 10 K; Fugina Rozalija 20 K; Perač Helena 2 K; Seda Katarina 2 K. Dalje so darovali: Zavolovešek Ignacij iz Okonine za dva kitajska dečka z imenom Ignacij Lojl. in Fr. Ks. 100 K. N. s Černuč za kt. dečka Anton 25 K; Hofsteter Mar. za kt. del. Marija 196 K; N. iz Nazareta za dekl. Marjeto 30 K; N. iz Novega mesta za kt. otroka Franciška in Jerico 60 K; N. iz Lj. za kt. dečka z dvema imenom Matej in Jožef 50 K; Mahkota Marjeta za pag. dečka Fr. Solan 50 K. — N. po preč. p. prov. 20, po fr. vratarju 5 K, in 20 K; Dr. L. iz Lj. 70 K; N. v zakristiji 40 K; Jela Šlibar 50 K; P. Jožef izročil 65 K in posodo za ciborij; Zalokar Neža po A. L. 20 K; N. po Fr. Romanu 4 K; Msgr. J. Kolavčič 50 K; P. Benvenuto Winkler poslal za Loški potok 135 K, Osilnico 100 K, vas Jerjevico 23 K; Župni urad Cerklje na Gor. 20 K.

Za **Marijino mašno zvezo** so darovali v Kamniku: Preč. g. Janez Bizjan, č. kanonik in dekan v Moravčah 130 K. Preč. g. Val. Bernik duh, svetovavec in župnik v Komendi 30 K.

Za **kruhe sv. Antona:** iz Nove Štife 10 K. Preč. g. kanonik J. Bizjan: ljubljanski papirnati drobiž. G. Fr. Dolinar, župnik v Cerkljah na Gor. od neimenovanega 50 K, od neimenovane 80 K; Matija Bobnar iz Lahovč je poslal 10 K v več namenov.

Za **Armado sv. Križa:** Jemec Lucija, Šmihel 6 K; Marija Kvas, Ljubljana 5 K; Marija Strahovnik, Velenje 70 K; Prelesnik Genovefa, Galicija, Koroško 41 K; Križnar Neža, Ljubljana 92 K 60 v.; Poljanec Ivana po p. Kerubinu iz Idrije 35 K; Ciber Elizabeta, Matene pri Igu 1 K; Ciber Neža 1 K; Ciber Marija 1 K; Kovačič Ana, Ljubljana 74 K 40 v.; Hrovat Urša, Ledeca vas 50 K; Jesih Alojzij, Loka pri Zidanem mostu 40 K; Klembas Marija, Toplice 12 K; Udje A. sv. Kr. iz Stange 30 K; Matej Remih, Rajhenburg 24 K; Ekart Roza, Starše pri Ptuj 152 K; Pasquotti Franciška, Polica v Naklo 41 K; Lavrenčič Marija, Ljubljana po P. S. 20 K; Fajfar Antonija, Kranj 63 K; Kuhar Anton Galicija 2 K; Kuhar Katarina 2 K; Neimenovana, Ljubljana 14 K; Jeruzalemski romar Ljubljana 4 K.

Rimsko-serafinski koledar za leto 1920.

Mesec september.

1. sreda: bl. Izabela, dev. 2. r.
2. četrtek: sv. Štefan, kralj, sp.
3. petek: bl. Janez in Peter, muč. 1. r.
4. sobota: sv. Roza Viterbska, dev. 3. r. P. O.

-
5. nedelja, 15. po bink. bl.: Gentilij m. 1. r.
 6. ponedeljek: bl. Vincencij, sp. 1. reda.
 7. torek: sv. Lavrencij Just. šk.
 8. sreda: rojstvo bl. d. Marije P. O.
 9. četrtek: bl. Serafina, vd. 3. r.
 10. petek: sv. Nikolaj Toletinski, šk.
 11. sobota: bl. Bonaventura Barcelonski, sp. 1. r.

-
12. nedelja, 16. po bink.: Ime Marija P. O.
 13. ponedeljek: bl. Apolinarij in drugi japonski muč. 1. in 3. reda.
 14. torek: povišanje sv. Križa.
 15. sreda kvatrna, post. Mati božja 7 žalosti.

-
16. četrtek: sv. Kornelij in Ciprijan, šk. m.
 17. petek kvatrna, post: vtisnjenje ran sv. Frančiška, P. O. V. O.
 18. sobota kvatrna, post: sv. Jožef Kupertinski, sp. 1. r. P. O.

-
19. nedelja, 17. po bink.: sv. Januarij in drugi m.
 20. ponedeljek: sv. Evstahij in tov. m.
 21. torek: sv. Matevž, apost. evang.
 22. sreda: sv. Tomaž Vilanovski, šk.
 23. četrtek: najdenje trupla sv. Klare.
 24. petek: sv. Pacifik, sp. 1. r. P. O.
 25. sobota: bl. D. Marija od odkupljenja.

-
26. nedelja 18. po bink.: bl. Lucija, d. 3. r.
 27. ponedeljek: sv. Elzearij, sp. 3. r. P. O.
 28. torek: bl. Bernardin Feltrski, sp. 1. r.
 29. sreda: sv. Mihael, arhang. P. O.
 30. četrtek: sv. Hijeronim, c. uč.

Mesec julij.

-
1. petek: bl. Ludovika Savojska, vd. 3. r.
 2. sobota: sv. Janez Gvalbert, opat.

-
3. nedelja 19. po bink. rožnovenska: sv. Kozma in Damijan, m.
 4. ponedeljek: sv. Frančišek Serafinski, V. O., P. O.
 5. torek: bl. Janez Pinski, sp. 1. r. v kapuc. cerkvah: spomin vseh rajnih 3 r. P. O.
 6. sreda: sv. Marija Frančiška, d. 3. r. P. O.
 7. četrtek: sv. Henrik, cesar
 8. petek: sv. Brigita, vd. 3. r.
 9. sobota: sv. Dijonizij in drugi m.

-
10. nedelja, 20. po bink.: sv. Frančišek Borgija, sp.
 11. ponedeljek: osmina sv. Frančiška, P. O.
 12. torek: sv. Serafin, sp. 1. r. kap. P. O.
 13. sreda: sv. Danijel in tov. m. 1. r. P. O.
 14. četrtek: sv. Kalist, pap. m.
 15. petek: sv. Terezija, devica.
 16. sobota: sv. Večeslav, muč.

-
17. nedelja, 21. po bink.: Posvečenje cerk.
 18. ponedeljek: sv. Luka, evangelist.
 19. torek: sv. Peter Alkantarski, sp. 1. r.
 20. sreda: sv. Janez Kancijan, sp.
 21. četrtek: sv. Uršula in tov. d. m.
 22. petek: bl. Ladislav, sp. 1. r.
 23. sobota: sv. Janez Kapistran, sp. 1. r. P. O.

-
24. nedelja, 22. po bink.: sv. Edvard, kralj.
 25. ponedeljek: bl. Frančišek Kalderolski, sp. 1. r.
 26. torek: sv. Lin, papež, m. V minoritskih cerkvah: bl. Bonaventura Potenški, sp. 1. r. P. O.
 27. sreda: sv. Brunon, sp.
 28. četrtek: sv. Simon in Juda, apostola.
 29. petek: bl. Pavla Mantuanska, d. 2. r.
 30. sobota: bl. Teofil, sp. 1. r. V kapuc. cerkvah: bl. Angel Akriski, sp. 1. r. kapuc. P. O.

-
31. nedelja, 23. po bink.: bl. Tomaž Florentinski, sp. 1. r. P. O.

Opomba: P. O. pomeni popolni odpustek za vse verne v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni popolni odpustek samo za ude treh redov sv. Frančiška.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnim odpustkom.